

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ORGANİK TARIM YAPAN ÜRETİCİLERİN MEVCUT TARIM
POLİTİKALARINDAN FAYDALANMA DÜZEYİNİ ETKİLEYEN
FAKTÖRLERİN ANALİZİ:
İZMİR İLİ SEFERİHİSAR İLÇESİ ÖRNEĞİ**

Uğur ŞİMDİ

Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı

Tezin Sunulduğu Tarih: 17/03/2015

Tez Danışmanı:

Doç. Dr. Sibel TAN

ÇANAKKALE

Uğur ŞİMDİ tarafından Doç. Dr. Sibel TAN yönetiminde hazırlanan ve **17/03/2015** tarihinde aşağıdaki jüri karşısında sunulan “**Organik Tarım Yapan Üreticilerin Mevcut Tarım Politikalarından Faydalanma Düzeyini Etkileyen Faktörlerin Analizi: İzmir İli Seferihisar İlçesi Örneği**” başlıklı çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü **Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı**’nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oybirliği ile kabul edilmiştir.

JÜRİ

Doç. Dr. Sibel TAN

.....

Başkan

Doç. Dr. Berna TÜRKEKUL

.....

Üye

Yrd. Doç. Dr. Şermin ATAK

.....

Üye

Sıra No:.....

İNTİHAL (AŞIRMA) BEYAN SAYFASI

Bu tezde görsel, işitsel ve yazılı biçimde sunulan tüm bilgi ve sonuçların akademik ve etik kurallara uyularak tarafımdan elde edildiğini, tez içinde yer alan ancak bu çalışmaya özgü olmayan tüm sonuç ve bilgileri tezde kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Uğur ŞİMDİ

TEŞEKKÜR

Bu tezin gerçekleŐtirilmesinde, çalıŐmam boyunca benden bir an olsun yardımlarını esirgemeyen saygı değer danışman hocam Doç. Dr. Sibel TAN'a, Tarım Ekonomisi Bۆlümü hocalarından ArŐ. Gör. Bengü EVEREST'e, TARDANIŞ Teknik Tarım Mühendislik San. Ve Tic. Ltd. Şti sahibi Dr. Recep ÇÖPTEN'e ve çalıŐanlarına, hayatımın her evresinde bana destek olan değerli aileme ve sevgili eŐime sonsuz teŐekkürlerimi sunarım.

Uğur ŞİMDİ

anakkale, Mart 2015

SİMGELER VE KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ARIP	Tarım Reformu Uygulama Projesi
ÇATAK	Çevre Amaçlı Tarımsal Alanların Korunması
Da	Dekar
DGD	Doğrudan Gelir Desteği
EEC	Avrupa Ekonomik Topluluğu
FAO	Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü
IFOAM	Uluslararası Organik Tarım Hareketleri Federasyonu
İTU	İyi Tarım Uygulamaları
KKYDP	Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı
Kg	Kilogram
Koop.	Kooperatif
M.	Metre
OTP	Ortak Tarım Politikası
Sn.	Saniye
TARSİM	Tarım Sigortaları Havuzu
TL	Türk Lirası
TMO	Toprak Mahsulleri Ofisi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TUSİAD	Türkiye Sanayicileri ve İş Adamları Derneği
%	Yüzde oranı

ÖZET

ORGANİK TARIM YAPAN ÜRETİCİLERİN MEVCUT TARIM POLİTİKALARINDAN FAYDALANMA DÜZEYİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ANALİZİ: İZMİR İLİ SEFERİHİSAR İLÇESİ ÖRNEĞİ

Uğur ŞİMDİ

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

Danışman : Doç. Dr. Sibel TAN

17/03/2015, 69

İzmir İli Seferihisar ilçesinde organik tarım önemli bir faaliyet olup, 141 üretici 9.525 da. arazide organik tarım faaliyetini gerçekleştirmektedir.

Bilindiği gibi tarım sektöründe belli planların gerçekleştirilmesi için, hazırlanan politikalar kapsamında desteklemeler verilmektedir. Bu desteklerin yeterliliği hedef kitleden alınan geri dönüşler sayesinde saptanabilir. Politikaların başarıya ulaşmasındaki en temel görev hedeflediği kitlenin yararlanma derecesinin olabildiğince yüksek olmasıdır. Bu durum çalışma konusunun önemini ortaya koymaktadır.

Araştırmanın ana materyalini İzmir İli Seferihisar İlçesinde organik tarım yapan çiftçilerden anket yoluyla elde edilen birincil nitelikli veriler oluşturmaktadır. Seferihisar ilçesinde organik tarım yapan 141 adet tarım işletmesi mevcut olup, bu işletmeler araştırmanın popülasyonunu oluşturmuştur. Çalışmanın örnekleme tam sayım yöntemine göre belirlenmiş ve görüşmeyi kabul eden 100 adet organik tarım yapan çiftçi ile yüz yüze anket çalışması yapılmıştır. Çiftçilerin sosyo-ekonomik durumlarını, işletme özelliklerini, tarımsal desteklerden faydalanma durumlarını ortaya koymak amacıyla temel tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Mevcut tarım desteklerinden faydalanma durumlarını etkileyen faktörler ise “Logistik Regresyon” yöntemi ile analiz edilmiştir.

Organik tarım yapan üreticilerin mevcut politikalardan faydalanma düzeyini etkileyen faktörlerin analizi için Logistik Regresyon analizleri yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre çiftçilerin devlet tarafından verilen danışmanlık desteğinden faydalanma durumlarını etkileyen en önemli faktör çiftçinin yaşı olarak tespit edilmiştir. Diğer taraftan fark ödeme desteği ve mazot gübre desteğinde en önemli faktör kredi kullanımınıdır. Organik tarım

desteğinden faydalanmada en önemli faktör eğitimi toprak analiz desteğinde ise en etkili faktör yaş olarak tespit edilmiştir.

Çalışma sonuçlarından elde edilen veriler ışığında tarım politikalarından ve devlet tarafından verilen desteklerden faydalanmada yaş, eğitim, üreticinin kredi kullanma kabiliyeti ve arazi büyüklüğü gibi faktörlerin etkili olduğu tespit edilmiştir. Uygulamada olan politikaların başarısı ve tarıma ayrılan desteklerin amacına uygun olarak dağıtımını için üreticinin sahip olduğu bu niteliklerin geliştirilmesi ve tarımdaki yapısal problemlerin çözümü uygulanan politikalarda başarı şansını artıracaktır. Dolayısıyla özellikle organik tarım konusunda daha genç ve eğitim seviyesi daha yüksek üreticilerin dikkatini çekecek politika uygulamaları politika yapıcılara öneri olarak sunulabilir.

Anahtar sözcükler: Organik tarım, Tarım politikası, Seferihisar, İzmir, Türkiye.

ABSTRACT

ANALYSIS OF FACTORS AFFECTING THE AVAILABLE AGRICULTURAL POLICY UTILIZATION LEVELS OF ORGANIC FARMING PRODUCERS: THE CASE OF İZMİR SEFERİHİSAR TOWN

Uğur ŞİMDİ

Çanakkale Onsekiz Mart University

Graduate School of Natural and Applied Sciences

Master of Science Thesis in Agricultural Economics

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Sibel TAN

17/03/2015, 69

Organic farming is a significant agricultural activity in Seferihisar town of İzmir and 141 farmers dealing with organic farming activities over 9.525 da land area.

Within the agricultural policies of the country, supports are provided to producers for the implementation of certain activities. Sufficiency of such supports feedbacks received from the target groups using these supports. The basic success measure is the high utilization rates for the relevant supports by the target group. Such a case brings forth the significance of the research subject.

Primary data collected through the questionnaires carried out with the farmers dealing with organic farming activities in Seferihisar town of İzmir constituted the basic material of the present study. There are 141 agricultural facilities in Seferihisar dealing with organic farming and these facilities constituted the research universe. Full-count method was used to determine the research sample. A face-to-face questionnaire was performed with 100 farmers dealing with organic farming. Basic descriptive statistics were used to put forth the socio-economic status of the farmers, facility characteristics and their current status with regard to use of available agricultural supports. The factors influencing the use of available agricultural supports were analyzed by “Logistic Regression” method.

Logistic regression analysis was performed to find out the utilization levels of available policies by the farmers dealing with organic farming. Farmer age was identified as the most significant factor influencing the utilization level of consultancy services provided by the state. On the other hand, credit utilization was identified as the most significant factor for the deficiency payments and fuel-fertilizer supports. Education levels was the most

significant factor in using supports provided for organic farming and age was the most significant factor in using soil analysis supports.

Results revealed age, educational level, credit use capability and land size as the most significant factors in utilization of agricultural policies and state supports. Development of such characteristics of the producers will increase the chance of success of available policies and proper allocation of agricultural supports. Thus, policies implementations toward the young and educated farmers dealing with organic farming activities may be recommended for policy makers.

Keywords: Organic agriculture, Agricultural policy, Seferihisar, İzmir, Turkey.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

TEZ SINAV SONUÇ FORMU	ii
İNTİHAL (AŞIRMA) BEYAN SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
SİMGELER VE KISALTMALAR	v
ÖZET	vi
ABSTRACT.....	viii
ÇİZELGELER DİZİNİ	xii
BÖLÜM 1- GİRİŞ.....	1
1.1. Konunun Önemi.....	3
1.2. Araştırmanın Önemi	4
1.3. Araştırmanın Amacı	5
1.4. Araştırmanın Kapsamı.....	6
1.5. Araştırma Bölgesine İlişkin Genel Bilgiler	6
1.5.1. Coğrafik durum.....	6
1.5.2. İklim.....	6
1.5.3. Nüfus	7
1.5.4. Tarımsal yapı ve üretim	8
BÖLÜM 2- ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR.....	16
BÖLÜM 3- TÜRKİYE’DE TARIM POLİTİKALARININ TARİHİ GELİŞİMİNİN VE GÜNÜMÜZ TARIM POLİTİKALARININ İNCELENMESİ.....	20
3.1. 2000 Öncesi Türkiye’de Tarım Politikaları Uygulamaları.....	20
3.2. 2000 Sonrası Türkiye’de Tarım Politikaları Uygulamaları.....	23
BÖLÜM 4- MATERYAL VE YÖNTEM	26
4.1. Materyal.....	26
4.2. Yöntem	26
4.2.1. Verilerin toplanmasında kullanılan yöntem	26
4.2.2. Verilerin analizinde izlenen yöntemler.....	26
BÖLÜM 5- ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA	29
5.1. Genel Bulgular.....	29
5.1.1. Demografik göstergeler	29
5.1.2. İşletme yapısı ile ilgili genel bilgiler	32

5.1.2.1. Arazi yapısı ve mülkiyeti	32
5.1.2.2. Üretim deseni	34
5.1.2.3. Hayvan varlığı.....	35
5.1.2.4. Alet ekipman varlığı	36
5.1.2.5 Üreticilerin tarımsal eğitimi ile ilgili bulgular	36
5.1.3. Üreticinin gelir ve kredi kullanım durumu ile ilgili bulgular	38
5.1.4. Üreticilerin pazarlama yapısı	41
5.1.5. Üreticilerin örgütlenme yapısı	43
5.2. Üreticinin Organik Tarım Yapma Durumu İle İlgili Bulgular	46
5.2.1. Organik tarım yapma süreci ve bilinç düzeyi	47
5.2.2. Organik tarım yapma kararı.....	47
5.2.3. Organik tarım yapmanın faydaları.....	49
5.2.4. Organik tarım yapmanın zorlukları	50
5.2.5. Organik tarım destek ve politikalarından yararlanma durumu	50
5.3. Mevcut Politika ve Destekleme Uygulamaları İle İlgili Bulgular.....	51
5.3.1. Miktar ve alan olarak mevcut politikalardan yararlanma durumları	51
5.3.2. Alınan desteklerin üretim kararını etkileme durumu.....	54
5.3.3. Üreticilerin desteklerden faydalanmama nedenleri	54
5.3.4. Üreticilerin desteklemelere genel bakış açıları.....	55
5.3.5. Desteklemelerden faydalanmada karşılaşılan güçlükler.....	56
5.3.6. Mevcut desteklerden faydalanma durumunu etkileyen faktörlerin analizi.....	57
BÖLÜM 6- SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	62
KAYNAKLAR	65
ÖZGEÇMİŞ	I

ÇİZELGELER DİZİNİ

	Sayfa No
Çizelge 1.1. İzmir ili Seferihisar ilçesinde arazi dağılımı durumu	8
Çizelge 1.2. İzmir ili Seferihisar ilçesinde köylere göre tarım alanları ve üretici sayıları	9
Çizelge 1.3. İzmir ili Seferihisar ilçesinde tarım alanı dağılım durumu.....	9
Çizelge 1.4. İzmir İli Seferihisar ilçesinde tarım alanlarının sulanabilme durumu	10
Çizelge 1.5. İzmir ili Seferihisar ilçesinde organik tarım alanları ve üretici sayıları ...	10
Çizelge 1.6. İzmir ili Seferihisar ilçesinde tarla bitkileri üretimleri alanı ve verimi	11
Çizelge 1.7. İzmir ili Seferihisar ilçesinde sebze üretim alanı ve verimi	11
Çizelge 1.8. İzmir ili Seferihisar ilçesinde meyve ağacı sayıları ve verim durumları ..	12
Çizelge 1.9. İzmir ili Seferihisar ilçesinde hayvan sayıları ve verimi	14
Çizelge 1.10. İzmir ili Seferihisar ilçesinde kırkılan hayvan sayısı, yapağı üretim ve verimi.....	14
Çizelge 1.11. İzmir ili Seferihisar ilçesinde bulunan tarımsal ekipman varlığı.....	15
Çizelge 3.1. 2013 yılı destekleme miktarları.	25
Çizelge 5.1. Üreticilerin yaşlarına göre dağılımı.....	29
Çizelge 5.2. Üreticilerin eğitim durumlarına göre dağılımı	29
Çizelge 5.3. Üretici ailelerin birey sayıları	30
Çizelge 5.4. Üretici ailelerinde çalışanların sayısı.....	30
Çizelge 5.5. Üreticilerin tarımsal faaliyette çalışma süresine göre dağılımı	31
Çizelge 5.6. Üreticilerin Sosyal Güvence Durumu	31
Çizelge 5.7. Üreticilerin sahip olduğu sosyal güvence türüne göre dağılımı	31
Çizelge 5.8. Üreticilerin mülk arazi varlığının büyüklüklerine göre dağılımı	32
Çizelge 5.9. Üreticilerin kiraladıkları arazi varlığının büyüklüklerine göre dağılımı .	32
Çizelge 5.10. Ortaklı arazi varlığının büyüklüklerine göre dağılımı.....	33
Çizelge 5.11. Toplam işlenen arazi varlığının büyüklüklerine göre dağılımı	33
Çizelge 5.12. Konvansiyonel tarım yapan üreticilerin ürettikleri ürün gruplarına göre dağılımları.....	34
Çizelge 5.13. Organik tarım yapan üreticilerin ürettikleri ürün gruplarına göre dağılımları.....	34
Çizelge 5.14. Organik tarım yapan üreticilerin arazilerinin büyüklüklerine göre dağılımı.....	35
Çizelge 5.15. Üreticilerin hayvancılık yapma durumu	35

Çizelge 5.16. Üreticilerin yaptıkları hayvancılık faaliyetine göre dağılımı	35
Çizelge 5.17. Yapılan hayvancılık faaliyetine göre sayısal dağılım.....	36
Çizelge 5.18. Üreticilerin alet ekipman varlığı.....	36
Çizelge 5.19. Üreticilerin tarımsal eğitim alma durumu	37
Çizelge 5.20. Üreticilerin bilimsel toplantılara katılma durumu	37
Çizelge 5.21. Üreticilerin bir yılda uzmanlarla görüşme sıklığı.....	37
Çizelge 5.22. Üreticilerin tarımsal bir dergiye abone olma, gazete okuma, televizyondatırım programı izleme ve tarımsal bilgiye ulaşmada internet kullanım durumu.....	38
Çizelge 5.23. Üreticilerin toplam gelir durumu.....	39
Çizelge 5.24. Üreticilerin organik zeytincilikten gelir elde etme durumu	39
Çizelge 5.25. Üreticilerin tarım dışı gelir elde etme durumu	39
Çizelge 5.26. Üreticilerin tarım dışı elde ettiği gelir miktarı.....	40
Çizelge 5.27. Üreticilerin kredi kullanım durumları	40
Çizelge 5.28. Üreticilerin kredi kullanım durumları	40
Çizelge 5.29. Üreticilerin kredi kullanım durumları	40
Çizelge 5.30. Üreticilerin pazarlama sorunu olup olmama durumu.....	41
Çizelge 5.31. Üreticilerin pazarlamada karşılaştığı sorunlar.....	42
Çizelge 5.32. Üreticilerin pazarlamada kullandığı kanallar	42
Çizelge 5.33. Üreticilerin üretici örgütüne üye olma durumu	43
Çizelge 5.34. Üreticilerin üye olduğu örgüt türleri.....	44
Çizelge 5.35. Üretici örgütünün faaliyetlerinden memnuniyet durumu	44
Çizelge 5.36. Üreticinin örgütüne üye olma sebepleri.....	45
Çizelge 5.37. Üreticinin örgütüne üye olmama sebepleri.....	46
Çizelge 5.38. Organik tarımda aşama durumu	47
Çizelge 5.39. Organik tarıma başlama kararı	48
Çizelge 5.40. Organik tarım yapma nedeni	49
Çizelge 5.41. Organik tarım yapmanın faydaları.....	49
Çizelge 5.42. Organik tarım yapmanın zorlukları	50
Çizelge 5.43. Organik tarım desteği alma durumu	51
Çizelge 5.44. Organik tarım desteğinin organik tarım yapma kararı üzerine etkisi	51
Çizelge 5.45. Alan ve miktar olarak mevcut desteklemelerden faydalanma.....	52
Çizelge 5.46. İşletmede kayıt tutma durumu	52
Çizelge 5.47. Tutulan kayıt türü	53
Çizelge 5.48. Çiftlik muhasebe veri ağı desteği hakkında bilgi durumu.....	53

Çizelge 5.49. Danışmanlık desteği alma durumu	53
Çizelge 5.50. Danışmanlık desteğinin alındığı kurum	53
Çizelge 5.51. Alınan desteklerin üretim kararını etkileme durumu.....	54
Çizelge 5.52. Üreticilerin desteklerden faydalanamama nedenleri	55
Çizelge 5.53. Üreticilerin mevcut desteklemelere bakış açıları.....	56
Çizelge 5.54. Üreticilerin desteklerin yeterliliği konusundaki düşünceleri.....	56
Çizelge 5.55. Desteklerden faydalanmada karşılaşılan güçlükler	57
<u>Çizelge 5.56. Danışmanlık desteğinden faydalanma durumunun logistik regresyon yöntemiyle analizi.....</u>	<u>58</u>
<u>Çizelge 5.57. Fark ödeme desteğinden faydalanma durumunun log. regresyon yöntemiyle analizi.....</u>	<u>59</u>
<u>Çizelge 5.58. Mazot gübre desteğinden faydalanma durumunun log. regresyon yöntemiyle analizi.....</u>	<u>60</u>
<u>Çizelge 5.59. Organik tarım desteğinden faydalanma durumunun log. regresyon yöntemiyle analizi.....</u>	<u>61</u>
Çizelge 5.60. Toprak analizi desteğinden faydalanma durumunun logistik regresyon yöntemiyle analizi.....	61

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Dünya nüfus artışına paralel olarak gıda ihtiyacının da artmasıyla beraber, kıt kaynakların en iyi şekilde değerlendirilmesi zarureti ortaya çıkmıştır. Bu konuda 1974 yılında yapılan Dünya Gıda Konferansı'nda dünyadaki açlık sorununun tamamen çözülmesi amaçlanmıştır. Fakat bu amaca hiçbir zaman tam olarak ulaşılmamıştır. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) açıklamasına göre 2010'lu yıllardan itibaren dünyada 250 milyondan fazla insan açlıkla karşı karşıya kalacaktır (Tietenberg and Lewis, 2010).

Dünyada nüfus artışıyla beraber artan insan refahı ve hızlı endüstrileşme doğal kaynakların aşırı kullanımını gerektirmektedir. Dolayısıyla gelecekte daha az endüstrileşmiş ülkelerin doğal kaynak ve çevre konusundaki sorunlarını çözmesi endüstrileşmiş ülkelere göre daha olasıdır (Tietenberg, 2002).

Diğer taraftan Yeşil Devrim sonrası kullanılan kimyasal ilaç ve gübreler insan sağlığını ve doğanın kendi içerisindeki düzenini tehdit eder hale gelmiştir. Yoğun tarım sisteminin uzun yıllar kullanılması nedeniyle; taban suyu yükselmesi, tuzluluk, kimyasal ilaç kalıntılarının sulama suyuyla derine inmesi ve yeraltı sularına karışması, toprak erozyonu ve bu sulardan yararlanan canlıların üzerinde hastalık ve zararlar başlıca çevre sorunları olarak sayılabilir. Temeli insan kaynaklı olan yanlış uygulamalar çevre üzerinde büyük tahribatlara neden olmuştur. Bunun önlenmesi için Organik Tarım ve İyi Tarım Uygulamaları (İTU) gibi çevre dostu alternatif tarım yöntemleri dünya gündeminde yerini almıştır.

Dünyadaki bu nüfus artışına bağlı olarak tarımsal üretimde büyümeyi sürdürme kapasitesi zayıflarsa bu politik ve ekonomik başarısızlık anlamına gelecektir. Dolayısıyla tarımda sürdürülebilirlik disiplinler arası bir kavram olum tarım, çevre ve sağlık sektörlerinin bir arada hareket etmesi gerekir (Ruttan, 1993).

Organik tarım; kullanımında sakınca bulunmayan girdi ve tarım teknikleri ile bitkisel ve hayvansal ürünlerin elde edilmesi, işlenmesi, etiketlenmesi, kontrolü, sertifikalandırılması ve pazarlanmasına ilişkin sürdürülebilir bir tarım şeklidir. Kısaca, organik tarım kimyasal girdi kullanmadan, doğadan sofraya kadar her aşaması kontrol altında olan sertifikalı tarımsal üretim biçimidir (Demiryürek, 2000).

Avrupa Ülkeleri ve ABD'nin canlı yaşam ve çevreye duyarlı üretim sistemi anlayışı organik tarım olgusunu meydana getirmiştir. Organik Tarım, Ekolojik Tarım, Biyolojik

Tarım olarak adlandırılan bu sistem ilk defa 1972'de Stockholm Konferansı'nda görüşülmüştür. Bu görüşme Organik Tarımı uluslararası alanda kontrol edebilecek Uluslararası Organik Tarım Hareketleri Federasyonu'nun (IFOAM) kurulmasını sağlamıştır (Aksoy ve Altındişli, 2010).

IFOAM'ın kuruluşunun temel felsefesi organik tarım hareketinin ihtiyaç duyduğu hizmetlerin uluslararası tek bir organizasyon altında birleşmesinde yatmakta birlikte, yenilemeyen doğal kaynakların kullanımını minimuma indiren gıda üretim metotlarının kullanılması yoluyla organik tarımı geliştirmektir (Anonim,2013a).

AB'de organik tarımla ilgili temel mevzuat, Tarımsal Ürünlerin Organik Olarak Üretilmesi ve Tarımsal Ürünler ile Gıda Maddelerine ilişkin göstergeleri veren 24.07.1991 tarih ve 2092/91 (ECC) sayılı Konsey Tüzüğüdür. Bu tüzükte 2004 yılına kadar 29 farklı Konsey ve Komisyon Tüzüğü ile değişiklik ve eklemeler yapılmıştır. Bununla birlikte, Birliğe yeni üye olan ülkelerin uyumlarının sağlanmasına yönelik ek düzenlemeler de yapılmıştır (Dolun, 2003).

Tarımın diğer sektörlerden farklı olarak doğal şartlara olan bağıllığı ve kıt kaynakların kullanımı, uzun vadeli sürekli bir plan çalışmasının zorunluluğunu ortaya koymaktadır. Üretimi yağmur, dolu gibi iklimsel etkenlerin yanında, hastalık ve zararlılar da etkilemektedir. Arazinin etkin kullanımı, müdahale ve yöntemler ne kadar etkin olsa da gıda ihtiyacını karşılama misyonu, risk ve belirsizliklerle karşı karşıyadır. Buna bağlı nedenlerle tarımda diğer sektörlerden ayrı politikalar geliştirilmesi gerekmektedir. Sektörde uzun vadeli politikalara ve stratejik hedeflere bağıllık gereklidir.

Devletin tarım sektörüne yaptığı harcamaların tamamı destekleme politikası kapsamında yer alır. Destekleme; tarımın korunması, özendirilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için alınan önlemlerin tamamıdır. Fiyat ve alım desteği, tarım ürünleri dış ticaretine yönelik düzenlemeler, girdi desteği, fark ödeme sistemi, üretim teşvik ödemeleri veya üretimi azaltmaya yönelik ödemeler, tarıma yönelik altyapı yatırımları, araştırma, yayım, eğitim, kontrol hizmetleri, pazarlama ve tanıtım çalışmaları gibi alanlara yönelik devlet harcamaları tümüyle tarımsal desteklemenin içindedir (Gaytancıoğlu, 2009).

Tarımda; gıda ihtiyacının karşılanması, birim alandan en yüksek verimliliği elde edilmesi, istihdam sağlanması ve ürünlerin dış pazara ihraç edilmesi genel hedefler arasında yer almaktadır. Bu hedeflere ulaşılmanın mümkün olabilmesi için de tarım

politikaları oluşturulmaktadır. Tarım politikalarının içeriğinde tarımsal destekleme araçları da yer almaktadır. Bu kapsamda; ekonomik, sosyal ve altyapı yatırımlarına yönelik olarak destekleme faaliyetleri sürdürülmektedir (Civan, 2010).

Ülkemizde cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren tarım politikaları konusunda ciddi çalışmalar yapılmıştır. Ziraat Vekâleti' nin 1924 yılında kurulmasıyla başlayan süreç 1925 yılında Aşar vergisinin kaldırılması ile hızlı bir gelişimle devam etmiştir. Tarımın teşvik edilmesi kapsamında zirai alet ve ekipmanların kullanılması, tarımsal girdilerin üretim rol almaya başlaması oluşturulan politikalar sayesinde başarılmıştır. Bunların yanı sıra sektörle ilgili kanuni düzenlemeler yapılmıştır. 1945 yılında Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu ile topraksız köylü mülkiyetlendirilerek, üretimdeki temel sorunların giderilmesi için birçok atılım gerçekleştirilmiştir (Topuz, 2007).

Günümüzde üretimde birçok alanda farklı destekler verilmektedir. Politikalar içerisinde yer alan düzenlemelerle üretici desteklenerek, üretimin cazibesi arttırılmaya çalışılmaktadır. Hiç şüphesiz ki Organik tarımın gelişmesi için de politikalar oluşturulmaktadır. Bir sisteminin toplum tarafından kabullenip, uygulanabilmesi için şüphesiz ki karar vericilerin konu ile ilgili yasal mevzuat ve politikalar üretmesi gerekmektedir. Ülkemizde 18.12.1994 tarih ve 22145 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Bitkisel ve Hayvansal Ürünlerin Ekolojik Metotlarla Üretilmesine İlişkin Yönetmelik", daha sonra AB mevzuatında 1991 yılından sonra yapılan değişiklikleri içerecek şekilde güncellenmiş ve "Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik" 11.07.2002 tarih ve 24812 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Organik tarımla ilgili yasal mevzuat son olarak; 03.12.2004 tarih ve 25659 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5262 sayılı "Organik Tarım Kanunu" ve 10.06.2005 tarih ve 25841 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Organik Tarımın Esasları ve Uygulamasına İlişkin Yönetmelik" olarak yürürlüktedir (Anonim, 2005).

1.1. Konunun Önemi

Yaşamın ortak paydası olan insan ve çevre sağlığının geleceğine ilişkin olarak son yıllarda daha fazla araştırma yapılmaktadır. İnsanlık medeniyetinin çevreye olumlu ve olumsuz etkileri bilim adamlarınca daha fazla sorgulanır hale gelmiştir. Bu durumun nedenleri arasında; doğal dengenin bozulmaya başlamasının yanında, insanoğlunun yaşam kalitesinin de tehlike altına girmiş olmasıdır.

Tarımdaki girdilerin bilinçsiz kullanımının, uzun süre devam etmesi sonucunda çevreye verdiği zararlı etkiler, konvansiyonel tarıma alternatif üretim modelleri arayışına sebep olmuştur. Organik tarım; doğal dengenin korunabilmesi için çözüm yollarından biri haline gelmiştir.

Özellikle stresli şehir yaşamından fazlasıyla etkilenen bireyler sağlıklı ürün tüketmek istemektedir. Organik tarım, kimyasal gübre ve ilaç kullanımını kesinlikle kabul etmeyen bir üretim şekli olduğu için cazibesi son yıllarda gittikçe artmaktadır. Organik tarım özellikle ABD ve AB ülkelerinde yaygınlaşmış olup, gıda ihtiyacının karşılanması yanında hayatın her alanında yer almaya başlamıştır. İnsanlar organik gıda tüketip, organik giyeceklerden giyip, organik eşyalar kullanmak istemektedirler.

Dünyada organik ürünlerin tüketim miktarındaki artış eğilimleri özellikle gelişmekte olan ülkelerde organik tarımı alternatif bir gelir kaynağı olarak gündeme getirmiştir. Tüm ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de üreticinin refah seviyesinin yükseltilmesi olduğu kadar, tüketicinin yaşam kalitesi ve çevre sağlığının korunması tarım politikalarının temel amaçları arasında yer almaktadır. Dolayısıyla hem alternatif gelir kaynağı olması, hem tüketici sağlığının korunması ve hem de çevre sağlığı açısından organik tarım alternatif bir üretim yöntemi olarak önemi giderek artmaktadır.

Ülkemizde organik tarım sisteminin sağlıklı bir yapıya kavuşturulması için yasal düzenlemeler oluşturulmuş, 5262 sayılı “Organik Tarım Kanunu” 3.12.2004 tarihli ve 25659 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanmıştır. Bu yasal düzenlemelerin yanı sıra Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından organik tarım ile ilgili uygulanan desteklemeler konunun önemini açıkça ortaya koymaktadır. Dolayısıyla bu çalışmada İzmir İli Seferihisar İlçesinde organik tarım yapan üreticilerin destekleme politikalarından faydalanma düzeyi, bu düzeyi etkileyen faktörlerin analizi incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar ile uygulanan politikaların olumlu ve olumsuz etkilerinin ortaya konulması, olumsuzluklara karşı politika önerileri yapılması amaçlanmaktadır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Bilindiği üzere karar verici mekanizmalar ve politika yapıcılar; ortaya koydukları vizyon doğrultusunda ileriye dönük hedeflerini sistemli politikalarla desteklemek zorundadır. Amaç ve hedef ile uyumlu, tabana inebilen politikaların sonuçları toplumdaki her kesim için yararlı olacaktır. Tarım politikalarındaki strateji odaklı planlamaların başarısı ancak geri dönüşünün ölçülebilmesi ile ortaya konulabilir. Bu yüzden sahada yapılan çalışmalar belirlenen hedef doğrultusunda hazırlanan politikaların

değiştirilebilmesi ve geliştirilmesi konusunda önemli noktalara ışık tutmaktadır.

Mevcut tarım politikalarının etkinlik derecesi, üreticilerin bakış açısı göz önüne alınarak değerlendirildiği zaman tam anlamıyla başarıya ulaşabilir. Bu politikalara olan katılım düzeyinin yüksekliği yapılan işin ne kadar doğru olduğuyula orantılıdır. Yüksek katılımıla beraber memnuniyet derecesinin de ölçülmesi önemlidir.

Türkiye’de yıllardan beri organik tarımın geliştirilebilmesi için yürürlüğe konulan politikalar kapsamında üreticiler desteklenmektedir. Organik üretimin arttırılması için hazırlanan destekleme politikalarının fayda düzeyinin belirlenmesi; bu politikaların doğruluğunu kanıtlayacaktır. Yapılan bu araştırmada temel amaç, mevcut politikalardan faydalanma düzeyinin belirlenmesidir.

Dolayısıyla İzmir İli Seferihisar ilçesinde organik üretim yapan ve uygulanan politikalar kapsamında yer alan desteklerden yararlanan üreticilerin görüşleri, organik tarımla ilgili politikaların işleyişi yönünden politika yapıcılara ışık tutacaktır. Araştırmadan elde edilen sonuçların mevcut politikaların aksayan yönlerini ortaya koyması ve yeni politika önerileri sunması amacı araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

1.3. Araştırmanın Amacı

Yapılan çalışmanın temel amacı İzmir İli Seferihisar İlçesinde organik tarım yapan üreticilerin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı’nın uyguladığı destekleme politikalarına katılım düzeyinin belirlenmesi, bu politikalarla ilgili üretici görüşlerinin ortaya konması ve bu görüşler ışığında mevcut politikalarla ilgili yeni düzenlemelere katkı sağlamasıdır. Bu temel amaçtan yola çıkarak çalışmanın alt amaçları maddeler halinde sıralayacak olursak;

- 1) Bölgedeki üreticilerin demografik özelliklerini ve işletme yapısı ile ilgili özelliklerini ortaya koymak,
- 2) Anket yapılan tarım işletmelerinin faaliyetlerini konvansiyonel ve organik tarım ayrı ayrı olmak üzere incelemek,
- 3) Belirlenen yörede çiftçilerin organik tarıma geçişini etkileyen faktörleri irdelemek,
- 4) Üreticilerin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından uygulanan politikalardan faydalanma düzeyini ve bu politikalarla ilgili görüşlerini belirlemek,
- 5) Üreticilerin organik tarımla ilgili sorunlarını saptamak,
- 6) Organik tarım ile ilgili beklentileri ortaya koymak,
- 7) Organik ürünlerin pazarlanma mekanizmasını incelemek,
- 8) Üreticilerin örgütlenme düzeyini incelemek,

9) Araştırmadan elde edilen sonuçlar ışığında mevcut politikaların değerlendirmesini yapmak ve bu politikalardaki aksaklıkların giderilmesidir.

1.4. Araştırmanın Kapsamı

Araştırma, İzmir İli Seferihisar İlçesi'nde organik tarım yapan üreticileri kapsamaktadır. Çalışma, altı bölümden oluşmakta olup, birinci bölümünde konunun ve araştırmanın önemi, araştırma bölgesi ile ilgili genel bilgiler verilmiş, ikinci bölümde bu konuda daha önce yapılmış çalışmalar incelenmiş, üçüncü bölümde Türkiye'de uygulanan tarım politikalarının tarihi gelişimi ve günümüzde uygulanan tarım politikaları kısaca incelenmiştir. Çalışmanın dördüncü bölümünde araştırmanın materyal ve yöntemi verilmiş, beşinci bölümde araştırma bulguları, genel bulgular, organik tarım ile ilgili bulgular ve uygulanan politikalarla ilgili bulgular olmak üzere üç başlık altında tartışılmış, altıncı ve son bölümde ise çalışma ile ilgili sonuç ve öneriler sunulmuştur.

1.5. Araştırma Bölgesine İlişkin Genel Bilgiler

1.5.1. Coğrafik durum

Seferihisar İlçesi doğuda Menderes İlçesi, kuzeyde Urla ve Güzelbahçe, batıda ve güneyde Ege Denizi ile çevrilidir. İlçe, Güzelbahçe'ye 23 km, Urla'ya 30 km, Menderes'e 45 km, Konak'a 45 km ve Çeşme'ye 85 km uzaklıktadır. Yüzölçümü 386 km², ilçe merkezinin deniz seviyesinden yüksekliği 28 m'dir. İlçenin toprakları Urla yarımadasının güneyinde, Ege Denizi'ne bakan, eğimli, yer yer makilerle kaplı yamaçlardadır.

En yüksek tepesi 680 m ile Çakmaktepe'dir. Ayrıca Masal, Güne, Deli Ömer, Karkas ve Korkmaz yükseltileri de bulunmaktadır. İlçenin tek akarsuyu, Beyler ve Gölcük köyü civarından gelen ve Gelinalan çayı ile beslenerek Ege Denizi'ne dökülen Kocaçay'dır. Ayrıca Düzce ve Hereke Tepesi'nden geçerek denize ulaşan Hereke Çayı bulunmaktadır. Bu akarsular yaz aylarında kurumaktadır.

Ayrıca ilçede Seferihisar (Beyler, Ulamış, Kavakdere ve Ürkmez barajları) ile Orhanlı ve Ulamış 'ta birer Gölet bulunmaktadır. Kanlıada, Bahadır, İpsil ve Eşek Adaları Seferihisar ilçesi sınırları içinde yer almaktadır (Anonim, 2006b).

1.5.2. İklim

Seferihisar'da ortalama yıllık sıcaklık, meteoroloji istasyonunun 1929-1995 yılları arası kayıtlarına göre; 16.4°C, aylık ortalama maksimum sıcaklık Temmuz ayında 35.2°C, aylık ortalama minimum sıcaklık 4.2°C dir. Seferihisar ve çevresinde yüksek yaz

sıcaklıkları yaşanırken, kışlar ılık geçmektedir. Bu duruma göre Seferihisar'ın Akdeniz termik rejim bölgesi içinde olduğu söylenebilir. Çünkü yılın 4 ayında (Haziran-Temmuz-Ağustos-Eylül) sıcaklıklar 20°C nin üstündedir.

Seferihisar'da yıllık ortalama rüzgâr hızı, yaklaşık olarak 3,5 m/sn civarındadır. Ocak, Şubat, Mart aylarında rüzgâr hızında nispi bir artış gözlenirken Mart ayından Haziran ayına kadar bir azalma daha sonra tekrar yükselme gözlenmekte ise de bunlar önemli bir değer değildir. Diğer yandan kışın ve geçiş mevsimlerinde rüzgârın hızı zaman zaman oldukça artmaktadır.

Batı sektörlü rüzgârların etkin olduğu, sıcaklığın azaldığı, bulutluluğun arttığı kış aylarında bağıl nem oranı artmakta, kuzey sektörlü rüzgârların görüldüğü ve bulutluluğun azaldığı yaz aylarında ise azalmaktadır. Kısaca söylenebilir ki deniz etkisinde olan yörede bağıl nem değerleri her ay yüksektir. Seferihisar'da yıllık ortalama yağış miktarı 588.1 mm dir. En yağışlı mevsim kış mevsimi ve ne yağışlı ay Aralık ayıdır (142 mm). En az yağış ise yaz aylarında görülür (Temmuz ayında 1 mm). Seferihisar yarı nemli, mezotermal, su noksanı yaz aylarında çok kuvvetli, deniz etkisi alan bir özelliğe sahiptir. Mayıs-Eylül ayları arasında topraktaki su yetersizliği yörede tarım faaliyetlerini olumsuz etkilemektedir. Kasım ayından Nisan ayına kadar olan dönemde ise buharlaşma az olduğu ve yağış miktarları da yeterli olduğu için toprakta su bulunmaktadır (Anonim, 2010b).

1.5.3. Nüfus

İlçenin 2012 yılı itibariyle kırsalda yaşayan nüfus 3.468, ilçe merkezinde yaşayan nüfus 27.422 olmak üzere toplam 30.890 kişidir. İlçe nüfusunun özellikle yaz aylarında 150.000 kişiye ulaştığı tahmin edilmektedir. İlçenin nüfus artış hızı yıllık % 4 civarındadır.

2012 yılında çıkarılan ancak 2014 yerel seçimleri ile yürürlüğe giren 6360 sayılı Kanuna göre Büyükşehir Sayısı 30'a çıkarılmış olup İl sınırları Büyükşehir sınırı olarak kabul edilmiştir. Buna göre Büyükşehirlerdeki köyler mahalleye dönüşmüş olup Büyükşehir Belediyesinin ve İlgili Belediyelerin mahallelerini oluşturmuş ve hizmet alanına girmiştir (Atak ve Bek, 2015). Bu bağlamda İzmir Büyükşehir Belediyesinde ve Seferihisar İlçe Belediyesinde de durum benzer bir biçimde gelişmiştir.

İlçenin; Turabiye, Camikebir, Ç.İbrahimbey, Hıdırlık, Tepecik, Sığacık, Ulamış, Cumhuriyet, Payamlı, Atatürk, Bengiler, Mersinalanı, Turgut, Beyler, Düzce, İhsaniye, Çamtepe, Gödençe, Kavakdere, Gölcük ve Orhanlı olmak üzere 21 mahallesi bulunmaktadır. Ayrıca İhsaniye, Turgut, Düzce, Gödençe, Beyler, Orhanlı, Kavakdere ve Çamtepe olmak üzere 8 kırsal yerleşimi bulunmaktadır.

1.5.4. Tarımsal yapı ve üretim

Bu bölümde İzmir İli Seferihisar İlçesinin tarımsal yapı ve üretim durumu ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. İlçenin arazi dağılımı, tarımsal alanların dağılımı, köylere göre tarımsal arazi varlığı ve üretici sayıları, organik üretim yapan üreticilerin arazi varlığı ve sayıları verilmiştir. Ayrıca tarımsal üretim değerleri, ürün grupları itibariyle ekim alanları, hayvan sayıları ve verimlilik durumları, alet ekipman varlığı da ayrıntılı çizelgelerle bu bölümde incelenmiştir.

Arazi Dağılımı

İzmir İli Seferihisar İlçesinin arazi dağılımı durumu büyüklük ve oransal olarak Çizelge 1.1’de gösterilmiştir. Çizelge 1.1’e göre Seferihisar ilçesi toplam 386000 da araziye sahip olup, bu arazinin %22’si tarım alanı, %51.7’si orman ve fundalık alanlar, %0.9’u çayır ve meralar ve %25.4’ü ise diğer arazilerden oluşmaktadır.

Çizelge 1.1. İzmir ili Seferihisar ilçesinde arazi dağılımı durumu

Arazi Dağılımı	Büyüklük (da)	%
Tarım Alanı	84967	22.0
Orman ve Fundalık Alan	199530	51.7
Çayır ve Mera Alanı	3580	0.9
Diğer Arazi	97923	25.4
Toplam Arazi	386000	100.0

Kaynak: (Anonim, 2013b).

İzmir İli Seferihisar İlçesinin köylere tarım alanları ve üretici sayısı durumu büyüklük ve oransal olarak Çizelge 1.2.’de gösterilmiştir. Çizelge 1.2’ ye göre Seferihisar ilçesi toplam üretici sayısı 1026 olup. %48.2’si merkez ve merkeze bağlı mahallelerde. %16.7’si Beyler köyünde, %14.3’ü ise Gödençe köyünde bulunmaktadır. İlçe tarım alanı toplamı 84967 da araziye sahiptir. Bu arazinin %26.3’ü olan merkez ve merkeze bağlı mahallelerde, %23.2’si Gödençe köyünde, %21.1’i Düzce köyünde, %10.4’ü ise Beyler köyünde bulunmaktadır.

Çizelge 1.2. İzmir ili Seferihisar ilçesinde köylere göre tarım alanları ve üretici sayıları

Köyler	Üretici Sayısı		Arazi Dağılımı	
	Sayı	%	Büyükük (da)	%
İhsaniye	5	0.5	3820	4.5
Turgut	35	3.4	7159	8.4
Düzce	150	14.6	17952	21.1
Gödençe	147	14.3	19715	23.2
Çamtepe	24	2.3	5175	6.1
Beyler	170	16.7	8784	10.4
Merkez	495	48.2	22362	26.3
Toplam	1026	100.00	84967	100.00

Kaynak: (Anonim, 2013d).

İzmir İli Seferihisar İlçesinin tarım alanı ürün gruplarına göre dağılımı Çizelge 1.3.'de gösterilmiştir. Çizelge 1.3 'e göre Seferihisar ilçesi toplam 84967 da tarım alanına sahip olup, bu arazinin %66'sında zeytin, %15.4'ünde narenciye, %5.5'inde bağ ve %3.8'inde ise tarla üretimi yapılmaktadır.

Çizelge 1.3. İzmir ili Seferihisar ilçesinde tarım alanı dağılım durumu

Arazi Dağılımı	Büyükük (da)	%
Tarla	3184	3.8
Sebze	2461	2.9
Meyve	949	1.1
Bağ	4664	5.5
Narenciye	13094	15.4
Zeytin	56084	66.0
Nadas	2980	3.5
Süs Bitkileri	333	0.4
Boş Alan	1218	1.4
Toplam Arazi	84967	100

Kaynak: (Anonim, 2013b).

Arazilerin Sulanabilirlik Durumu

İzmir İli Seferihisar İlçesinin tarım alanlarının sulanabilme durumu büyüklük ve oransal olarak Çizelge 1.4.'de gösterilmiştir. Çizelge 1.4' e göre Seferihisar ilçesi toplam 84967 da tarımsal araziye sahip olup, bu arazinin %27.2'si sulanabilir alan

durumundayken, %72.8'i ise sulanmamaktadır.

Çizelge 1.4. İzmir İli Seferihisar ilçesinde tarım alanlarının sulanabilme durumu

Arazi Dağılımı	Büyüklik (da)	%
Sulanabilen Alan	23140	27.2
Sulanmayan Alan	61827	72.8
Toplam Arazi	84967	100.0

Kaynak: (Anonim, 2013b).

Tarımsal Üretim

İzmir İli Seferihisar İlçesinin organik tarım alanları ve üretici sayısı durumu büyüklük ve oransal olarak Çizelge 1.5.'de gösterilmiştir. Çizelge 1.5' e göre Seferihisar ilçesi toplam organik üretici sayısı 141 olup, %46.8'i Beyler'de, %26.2'si Gödence'de, %11.4'ü ise Orhanlı ve Merkez ve merkeze bağlı mahallelerde bulunmaktadır. İlçe organik tarım alanı toplamı 9525 dekadır. Bu arazinin %45.4'ü Beyler, %23.9'u Gödence, %19.7'si ise merkez ve merkeze bağlı mahallelerde yer almaktadır.

Çizelge 1.5. İzmir ili Seferihisar ilçesinde organik tarım alanları ve üretici sayıları

	Üretici Sayısı		Arazi Dağılımı	
	Sayı	%	Büyüklik (da)	%
Beyler	66	46.8	4220	45.4
Gödence	37	26.2	2283	23,8
Orhanlı	16	11.4	883	9,3
Merkez	16	11.4	1973	19,7
Kavakdere	3	2.1	97	1.0
Çamtepe	2	1.4	53	0.6
Turgut	1	0.7	16	0.2
Toplam	141	100.0	9525	100.0

Kaynak: (Anonim, 2013b).

İzmir İli Seferihisar İlçesinin tarla ürünleri ekiliş alanı dağılım durumu büyüklük ve oransal olarak Çizelge 1.6.'da gösterilmiştir. Çizelge 1.6'ya göre Seferihisar ilçesi toplam 3.184 da tarla bitkileri ekiliş alanı olup, bu arazinin %411.7'sinde buğday, %17,1'inde fiğ, %15,1'inde yulaf ve %13,6'sında ise arpa üretilmektedir.

Çizelge 1.6. İzmir ili Seferihisar ilçesinde tarla bitkileri üretimleri alanı ve verimi

Ürün	Verim (kg/da)	Üretim (ton)	Ekiliş alanı	
			Alan (da)	%
Buğday	350	464.5	1327	41.7
Fiğ	1500	817.5	545	17.1
Yulaf	1250	602.5	482	15.1
Arpa	300	130.5	435	13.6
Mısır (silaj)	5000	650	130	4.1
Yonca	5040	478.8	95	3.0
Tirtikale	450	36.9	82	2.6
Mısır (hâsıl)	5000	200	40	1.3
H.pancarı	3000	105	35	1.1
Kekik	400	2.8	7	0.2
Susam	80	0.5	6	0.2
Toplam			3184.0	100.0

Kaynak: (Anonim, 2013b).

İzmir İli Seferihisar İlçesinin sebze ürünleri ekiliş alanı dağılım durumu büyüklük ve oransal olarak Çizelge 1.7.'de gösterilmiştir. Çizelge 1.7' ye göre Seferihisar ilçesi toplam 2461 da üzerinde sebze ekiliş alanı olup, bu arazinin %58.9'unda enginar, %13.5'inde sofralık domates ve %8,9'unda ise kırmızilahana, %5.7'sinde karpuz, %2.7'sinde kavun, %2.5'inde ise patlıcan üretimi yapılmaktadır.

Çizelge 1.7. İzmir ili Seferihisar ilçesinde sebze üretim alanı ve verimi

Ürün	Üretim (ton)	Verim (ton)	Ekiliş alanı	
			Alan (da)	%
Enginar	1813	1250	1450	58.9
Domates (sofra)	828	2500	331	13.5
Lahana (kırmızı)	6	3000	22	8.9
Karpuz	403	3500	115	5.7
Kavun	235	3500	67	2.7
Patlıcan	135	2500	62	2.5
Hıyar	64	2000	32	1.3
Biber(sivri)	38	1000	38	1.5
Brokoli	70	2000	35	1.4
Kavun	235	3500	67	2.7

Çizelge 1.7. Devam

Hıyar	64	2000	32	1.3
Marul (göbek)	60	2500	24	1.0
Karnabahar	78	2500	31	1.3
Lahana	45	3000	15	0.6
Marul (kıvırcık)	38	2500	15	0.6
Kabak	12	1500	18	0.7
Ispanak	11	700	16	0.7
Kereviz	20	1200	17	0.7
Fasulye	11	600	18	0.7
Bamya	4	300	12	0.5
Bakla	5	300	18	0.7
Pırasa	11	1200	9	0.4
Soğan	10	2000	5	0.2
Börülce	4	500	8	0.3
Biber (dolma)	4	1000	4	0.2
Toplam			2.461	100.0

Kaynak: (Anonim, 2013b).

İzmir İli Seferihisar İlçesinin meyve veren ve meyve vermeyen ağaç sayıları, üretim ve verim miktarları sayısal ve oransal olarak Çizelge 1.8.'de gösterilmiştir. Çizelge 1.8'e göre Seferihisar ilçesi toplam 59213 adet meyve vermeyen ağaç bulunmaktadır. 1407470 adet meyve veren ağaç bulunmakta olup, toplam meyve veren ağaçların %57.1'unu zeytin (yağlık), %35,9'unu mandarin (satsuma) ve %2.3' ünü nar oluşturmaktadır.

Çizelge 1.8. İzmir ili Seferihisar ilçesinde meyve ağacı sayıları ve verim durumları

Meyveler	Verim (kg/ağaç)	Üretim (ton)	Meyve Vermeyen Yaşta Ağaç Sayısı	Meyve Veren Yaşta Ağaç	
				Sayı	%
Zeytin (yağlık)	25	20089	26370	803570	57.1
Mandarin (satsuma)	100	42968	16140	505500	35.7
Nar	30	986	4335	32880	2.3
Zeytin (sofralık)	22	443	1950	20150	1.4

Çizelge 1.8. Devam

Armut	20	217	1800	10840	0.8
Badem	10	90	513	9000	0.6
Erik	25	187	3615	7480	0.5
Üzüm (şaraplık)	1250	4063	230	3250	0.2
İncir	30	95	915	3161	0.2
Kayısı	25	71	340	2850	0.2
Ceviz	35	89	640	2550	0.2
Mandarin (diğer)	30	76		2520	0.2
Dut	10	9		900	0.1
Üzüm (sofralık)	2050	1736	315	869	0.1
Ayva	24	19		800	0.1
Şeftali	10	5	600	500	0.1
T.Hurması	50	20	1000	400	0.1
Elma	16	4	450	250	0.1
Toplam			59213	1407470	100.0

Kaynak: (Anonim, 2013b).

İzmir İli Seferihisar İlçesinin hayvan varlığı ve verimleri miktar ve oransal olarak Çizelge 1.9.'da gösterilmiştir. Çizelge 1.9.' a göre Seferihisar ilçesinde, %29.3'ü kültür ve %70.7'i melez olmak üzere toplam 3343 inek bulunmakta olup, toplam inek sütü üretiminin %38.9'u kültür ırkı tarafından %61.1'i ise melez sığırlardan sağlanmaktadır. İlçede yerli ve diğer ırklardan olmak üzere toplam 11650 adet koyun bulunmakta olup, bunların 1750 adeti sağılmaktadır. Seferihisar ilçesinde, %67.6'sı kıl ve %32,4'ü saanen ırkı olmak üzere toplam 13900 keçi bulunmakta olup, toplam keçi sütü üretiminin %10.8'i kıl keçisi, %89.2' si ise saanen ırkı keçilerden sağlanmaktadır.

Çizelge 1.9. İzmir ili Seferihisar ilçesinde hayvan sayıları ve verimi

Hayvan Türü	Toplam Hay.		Sağılan Hay.		Ort Ver. (ton/yıl)	Top. Süt. Ürt.		
	Sayı	%	Sayı	%		Miktar (ton/yıl)	%	
İnek	Kültür İrki	979	29.3	196	27.1	7.2	1407.1	38.9
	Melez Sığır	2364	70.7	527	72.9	4.2	2213.4	61.1
	Toplam	3343	100.0	723	100.0	5.0	3621.0	100.0
Koyun	Yerli+diğer	11650	100.0	1750	100.0		210	100.0
	Toplam	11650	100.0	1750	100.0	0.1	210	100.0
Keçi	Kıl	9400	67.6	2413	54.8	0.1	168.9	10,8
	Saanen	4500	32.4	1987	45.2	0.7	1390.9	89,2
	Toplam	13900	100.00	4400	100.0	0.4	1559.8	100.0
Genel Toplam		28893		6873			10403.1	

Kaynak: (Anonim, 2013b).

İzmir İli Seferihisar İlçesi'nin kırkılan hayvan varlığı ve yapağı verimleri miktar ve oransal olarak Çizelge 1.10.'da gösterilmiştir. Çizelge 1.10' a göre Seferihisar İlçesinde yapağı üretiminin, %55,3' ü yerli ve diğer ırklardan oluşan koyunlardan, %44,7'si ise kıl keçisinden sağlanmaktadır. Toplam kırkılan hayvan varlığının %54,1'u koyunlardan, %45,9'u ise kıl keçisinden sağlanmaktadır. İlçede toplam yapağı üretiminin %25,3'ü kıl keçisinden sağlanırken, %74,7'si ise yerli ve diğer ırklardan oluşan koyunlar oluşturmaktadır.

Çizelge 1.10. İzmir ili Seferihisar ilçesinde kırkılan hayvan sayısı, yapağı üretim ve verimi

Hayvan Türü	Toplam		Kırkılan		Ort. Yap. Ver. (kg/baş)	Yapağı Üretimi (kg)	
	Sayı	%	Sayı	%		Miktar (kg)	%
Koyun (Yerli+diğer)	11650	55.3	6650	54.1	1.5	9975	74.7
Kıl Keçisi	9400	44.7	5640	45.9	0.6	3384	25.3
Toplam	21050	100.0	12290	100.0	2.1	13359	100.0

Kaynak: (Anonim, 2013b).

Tarımsal Alet ve Ekipman Varlığı

İzmir İli Seferihisar İlçesinin toplam tarımsal alet ekipman cinsi ve sayıları Çizelge 11.'de gösterilmiştir. Anket yapılan üreticilerin beyanına göre Seferihisar ilçesinde toplam alet 503 adet traktör, 706 adet pulluk, 242 adet tırmık ve 220 adet rototil bulunmaktadır. Ayrıca 2160 adet damla sulama sistemi, 1749 adet elektropomp ve 1002 adet sırt

pülverizatörü bulunmaktadır.

Çizelge 1.11. İzmir ili Seferihisar ilçesinde bulunan tarımsal ekipman varlığı

Makine Cinsi	Sayısı	Makine Cinsi	Sayısı
Traktör	503	Meyve Hasat Mak.	78
Pulluk	706	Ürün Sın. Mak.	14
Dipkazan	15	Yem Haz. Mak.	2
Toprak Frezesi	18	Sap Par. Mak.	1
Rototil	220	Pülverizatör (sırt)	1002
Kültivatör	34	Pülverizatör	81
Diskaro	70	Motorlu Pül.	77
Tırmık	242	Atomizör	33
Balya Makinesi	2	Elektropomp	1749
Toprak Tesviye Mak.	2	Derin Kuyu Pompa	693
Set Yapma	6	Yağmurlama Tes.	4
Toprak Burgusu	13	Damla Sulama Tes.	2160
Ara Çapa Mak.	121	Krema Mak.	8
Gübre Dağ. Mak.	45	Yayık	5
Orak Mak.	15	Süt Sağ. Tes.	2
Çayır Biçme Mak.	3	Süt Sağ. Mak.	368
Motorlu Tırpan	2	Römork	398
Ot Silaj Mak.	2	Tanker	126
Mısır Silaj Mak.	12	Kepçe	15
Toplam	2031	Toplam	6816
Genel Toplam			8847

Kaynak: (Anonim, 2013b).

BÖLÜM 2

ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Akgüngör ve ark. (2010), 'Türkiye'de Organik ürün Tüketicilerinin Satın Alma İsteği' konulu çalışmada kentlerdeki tüketicilerin organik ürünleri daha fazla tercih ettiği ve satın almayı tercih ettikleri görülmüştür. Satın alma istekleri üzerinde eğitim ve yüksek gelir gibi faktörlerin etkili olduğu tespit edilmiştir. Tüketici açısından organik ürün tercihi; organik ürünlerin daha besleyici olması ve sağlık açısından daha az risk taşımasındandır. Aynı zamanda organik ürünlerin geleneksel ürünlerden daha pahalı olması tüketiciler açısından bir problem taşımaması çalışmadan elde edilen sonuçlardır.

Aksoy ve Altındışli (2010), "Organik Tarımın Dünya'da ve Türkiye'deki Durumu" adlı Ziraat Mühendisliği 7. Teknik Kongresi'nde sundukları bildiri; Organik tarımın mevcut durumu, gelişebilme özellikleri üzerinde durulmuş, yabancı ülkelere verilen örnek sistem ve politikaların uygulanabilirliği konusunda fikir belirtmişlerdir.

Atak ve ark. (2014), "Türkiye'de Organik Tarım Potansiyelinin Kırsal Kalkınmadaki Rolü: Gökçeada Örneği" konulu çalışmada Çanakkale'nin Gökçeada İlçesinde organik tarım potansiyelini incelemiş, kırsal kalkınmada organik tarımın kamu paydaşları açısından önemini vurgulamıştır.

Bakırcı (2005), "Türkiye'de Organik Tarımın Geleceği ve Türkiye-AB Tarım Müzakerelerine Etkisi" adlı İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Dergisi'nde yer alan makalesinde; Türkiye'nin tarım sektöründe önemli bir potansiyeli olduğu, AB tam üyelik çalışmaları sırasında barındırdığı sorunlardan kurtulup, değişme ve gelişme yönünde istikrarlı davrandığı anda başarılı olunabileceğinden bahsetmiştir.

Bayaner ve ark. (2012), "Kırsal Kalkınmaya Dönük Kamu Politikaları: Tarımsal Transferler Örneği" adlı 10. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresinde sundukları bildiri; kırsal kalkınma ve kırsal yoksulluğa ilişkin politikalar irdelenmiş, GSYH ile tarımsal desteklemeler arasındaki ilişki istatistiksel olarak ispatlanmaya çalışılmıştır.

Bozoğlu ve ark. (2012), "Farklı Politika Dönemlerinde Türkiye'nin Tarımsal Verimlilik, Etkinlik ve Teknolojisinin Analizi" adlı 10. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresinde sundukları bildiri; sektördeki toplam faktör verimliliğindeki artışın teknolojiye yaşanan gelişmeler sonucunda meydana geldiği belirtilmiştir. Bu sonuca göre Ar-ge çalışmalarına önem verilmesi gerektiği ve rekabetçi bir altyapının oluşturulabilmesi için girdi piyasasının serbest hale getirilmesinin önemi vurgulanmıştır.

Civan (2010), “Türkiye’de Tarımsal Destek Politikaları” adıyla Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi’nde yer alan çalışmada; desteklemelerin tarım alt sektörlerinde ve üretim dallarında farklılık gösterdiği, artan ülke geliri ve yaklaşan seçimlerle desteklemelerde artış olduğu sonucuna varılmıştır.

Çakmak ve ark. (2005), “DTÖ ve AB’deki Gelişmeler Işığında 21. Yüzyılda Türk Tarımı” adlı Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) Yayınlarında yer alan çalışmalarında; Ülkemizdeki tarımsal üretim ve gelişmeler ile AB arasındaki etkileşimden bahsedilmiş, Türk gıda ve tarım piyasaları ile Dünya ülkeleri incelenmiştir. Ayrıca rekabette olduğumuz ürünler üzerindeki piyasa mekanizmaları ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Demirdöğen ve ark. (2012), “Türkiye’de Tarım Politikaları Kapsamında Sağlanan Destekler ve Kırsal Yoksulluk” adlı 10. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresinde sundukları bildiri; politikalar kapsamında sağlanan desteklerin gelir artışı sağladığı, kırsal yoksulluğun giderilmesinde büyük bir etken olduğu ancak politikaların başlı başına yeterli olmadığına değinilmiştir. Ayrıca kırsal nüfusun dörtte üçünü ilgilendiren desteklerin sağladığı politikalara önem verilmesi gerektiğine yer verilmiştir.

Demiryürek (2004), “Dünya’ da ve Türkiye’ de Organik Tarım” adıyla Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi’nde yer alan çalışmada organik tarımın geçmişten günümüze yaşadığı gelişmeler sunulmuştur. Üretim deseni ve miktarı açısından yıllara dayalı bir değerlendirme sunmasının yanında Türkiye’nin rekabette üstünlük sağlayabileceği alanlardan da bahsedilmiştir. Bunların yanı sıra ülkemizin bu alandaki sorunlarının belirlenmesinde kapsamlı bir çalışma yapılmıştır.

Dolun (2003), “Organik Tarım” adlı Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. Araştırma Müdürlüğü’nde yer alan raporunda Organik tarımın tarihsel gelişiminden üretim yöntemlerine, ticaretinden dış satıma kadar tüm süreçle ilgili kapsamlı bir çalışma yürütmüştür.

Engindeniz ve ark. (2012), “Dünyada ve Türkiye’de Organik Tarımın Kırsal Kalkınmaya Etkilerinin Değerlendirilmesi” adlı 10. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresinde sundukları bildiri, Organik tarımın kırsal kalkınmaya olan etkisinin, daha önceki dönemlerde yapılan araştırmaların değerlendirilmesi yapılmıştır.

Gaytancıoğlu (2009), “Türkiye’de Ve Dünyada Tarımsal Destekleme Politikası” adlı İstanbul Ticaret Odası Yayınlarında yer alan çalışmasında; tarım politikası oluşturma nedenleri, amaç ve araçları hakkında kapsamlı birçok bilgi verilmiştir. Tarım politikasının işleyişi ve diğer ülkelerden örnek modeller incelenmiş; Türkiye tarım politikasının nasıl olması gerektiği konusunda beyanda bulunulmuştur.

Gülçubuk (2010), “Organik Tarım ve Kırsal Kalkınma” adlı Türkiye IV. Organik Tarım Sempozyumu’nda sunduğu bildirisinde ülkemizin var olan kaynaklarının doğru politikalarla desteklenmesi sonucunda organik tarımın gelişebileceğini belirtmektedir. Organik tarımın gelişmesi ile kırsal kalkınmanın da sağlanabileceği düşüncesini nedensellik yönüyle incelemiştir.

Günden ve ark (2010), “Türkiye’de Organik Sebze ve Meyve Tüketicilerinin Pazar Tercihini” konulu çalışmada tüketicilerin organik ürünleri tüketmede öncelikle yerel pazarları, ikinci olarak da süper marketleri tercih ettiği görülmüştür. Çalışmada yerel pazarları tercih sebebi düşük gelir seviyesi, süper marketleri tercih sebebi ise yüksek gelir seviyesi ve eğitim olarak ifade edilmiştir.

İpek ve ark. (2010), “Uluslararası Ticari Boyutuyla Organik Tarım ve Devlet Destekleri” adlı Girişimcilik ve Kalkınma Dergisinde yer alan makalelerinde, doğal yaşamın korunabilmesi için ortaya çıkan alternatif üretim modellerinden biri olan organik tarımın dünya ticaretindeki yeri ve devlet destekleri irdelenmiştir.

Kamacı (2006), “Türkiye’de Tarımsal Destekleme Politikalarının Etkinliği Ve OTP’ye Uyum Analizi” adlı yüksek lisans tezinde; tarımsal destekleme politikalarının Türkiye ve OTP çerçevesinde değerlendirilmesi ve Türk tarımının OTP’ye uyum incelenmiştir.

Kandemir (2011), “Tarımsal Destekleme Politikalarının Kırsal Kalkınmaya Etkisi” adlı Ekonomi Bilimleri Dergisi’nde yer alan makalesinde mevcut politikalarda yer alan destekleme hedeflerinin korunamadığından bahsetmiştir. Ayrıca bu durumun kırsal yoksulluğa ve ithalata dayalı bir yaşam biçimine neden olduğunu savunmuştur.

Kayam (1997), “Türkiye’de Tarım Politikaları (1928-1938)” adlı doktora tezi çalışmasında; Osmanlı İmparatorluğu’ndan devralınan tarımsal yapı sisteminin 1928 yılına kadarki sürecini detaylı bir şekilde incelemiştir. On yıl içerisinde sektördeki gelişmeleri ve politika araçlarını sistematik olarak değerlendirmiştir.

Köksal (2009), “Organik Zeytin Yetiştiriciliğine Karar Verme Davranışı Üzerinde

Etkili Olan Faktörlerin Analizi” adlı doktora tezinde organik ve konvansiyonel tarım yapan üreticiler arasında anket değerlendirme yoluyla üretim modelleri arasındaki tercih kriterleri belirlenmeye çalışılmıştır. Sonuç olarak; ekonomik sebeplerin yanında çevreye duyarlı bir üretim modelinin desteklenmesi gibi bir istek de ortaya çıkmıştır.

Ören ve ark. (2012), “Türkiye’de Tarım Politikaları Kapsamında Sağlanan Destekler ve Kırsal Yoksulluk” adlı 10. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi’nde yer alan çalışmalarında tarım, kalkınma ve yoksulluk ilişkisini açıklamışlardır. Ayrıca politika kapsamında belirlenen desteklerin kırsal yoksulluğa ne derece etki ettiği konusunda fikir yürütülmüştür.

Sayın (2002), “Avrupa Birliği’nde Organik Tarıma Yönelik Politikalar” adlı Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi’nde yer alan makalesinde organik tarım ticaretinde büyük yer sahibi olan AB’ne üye olma hazırlıkları içerisinde Türkiye’nin durumu ve yapısal özellikleri üzerinde durulmuştur.

Songül (2010), “Avrupa Birliği ve Türkiye’de Uygulanan Tarımsal Destekleme Politikaları” adlı yüksek lisans tezinde; AB’ nin bütçesinin büyük bir kısmını destekleme ödemelerine ayırdığı, uzun vade sonucunda ihracatta ivme kat edildiği belirtilmiştir. Türkiye’ de verilen desteklerin yeterli olmadığı ancak gelişmelere açık olduğu vurgulanmıştır.

Yapar (2005), “Türkiye’de Tarımsal Ekonomi Ve “Desteklememe Politikasının Bir Aracı Olarak Doğrudan Gelir Desteği Sistemi” adlı Selçuk Üniversitesi Karaman İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi’nde yer alan makalesinde, Cumhuriyet tarihinden günümüze kadar olan doğrudan gelir desteği sistemini incelemiş, tarım politikalarının vazgeçilmezi olduğu konusunda görüş belirtmiştir.

Yavuz (2000), “Türkiye’de Tarım Politikası” adıyla Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi’nde yer alan çalışmasında mevcut tarım politikalarının oluşturulurken, geçmişte yapılan çalışmaların dikkate alınmasını irdelenmiştir. Ayrıca Osmanlı İmparatorluğundan günümüze kadar olan tarımlar ilgili temel politika ve düşünceleri paylaşmıştır.

Yavuz (2012), “Dünyadaki Eğilimler Işığında Türkiye Tarımsal Destekleme Politikalarının Değerlendirilmesi” adlı 10. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresinde sundukları bildiriye; ülkelerin gün geçtikçe tarım sektörüne doğrudan ya da dolaylı olarak müdahale etmekten vazgeçtiği sonucuna ulaşmışlardır.

BÖLÜM 3

TÜRKİYE'DE TARIM POLİTİKALARININ TARİHİ GELİŞİMİNİN VE GÜNÜMÜZ TARIM POLİTİKALARININ İNCELENMESİ

3.1. 2000 Öncesi Türkiye'de Tarım Politikaları Uygulamaları

Türkiye'de uygulanan tarım politikaları tarihi gelişim itibari ile incelendiğinde tarım politikalarının dönemler itibariyle önemli farklılıklar gösterdiği gözlenmiştir. Osmanlı döneminde fethedilen topraklar, hükümdarlığın ortak malı sayılmakta "Miri" olarak adlandırılıp, belirli kıstaslara göre dirlik sistemiyle, belirli kişilere kullanılması amacıyla verilirdi. Bunun yanında askerlik ve devlet dairelerinin de masrafları buradan elde edilen gelirle karşılanmaktaydı. Osmanlı İmparatorluğunun tarım politikası, üreticileri koruyucu olmaktan çok, tüketicilerin gıda ihtiyacının düşük fiyatlardan karşılanması yönündeydi. Bu amaçla Osmanlı döneminde piyasaya tavan ve narh fiyatı uygulamasıyla değişik müdahaleler yapılmıştır. Ayrıca savaş döneminde ihracata tedbir ve ürün sevkiyatıyla da ilgili de düzenlemelerde bulunulmuştur. Bu dönemde uygulanan politikalara örnek olarak 19. Yüzyılda Mısır'da Kavalalı Mehmet Ali Paşanın bir dizi uygulamaları örnek verilebilir. Devlete ait bazı kurum ve kuruluşlara ait arazilere el konulmuş ve tarıma elverişli olanlar çiftçilere dağıtılmış ve böylece bir toprak reformu gerçekleştirmiştir (Yavuz, 2000).

Birinci Dünya Savaşı sırasında üretici sınıfı yüksek vergiler altında ezilirken, ürün ticaretini de belirli bir tüccar sınıfı yönetmekteydi. Bu tüccarlar Osmanlı Devleti'nin çöküşü sırasında yabancı şirketlerle koordineli halde çalışıyorlardı. En büyük problemlerden birisi de ürünlerin nakliyesiyle ilgili olduğundan Bağdat Demiryolu çok büyük önem arz etmekteydi.

Kurtuluş savaşı sonucunda mübadele ile etnik nüfusta da değişim meydana gelmiştir. Yeni ülke sınırları nedeniyle, Suriye'den Çukurova'ya, Yunan adalarından Ege' ye tarımsal işgücü geçişi de sona ermiştir. Bunun yanında tarımsal işgücü %20 oranında savaş sırasında yaşamını yitirmesi nedeniyle azalmıştır. Hayvan sayısında da yarı yarıya azalmalar meydana gelmiş, hayvansal üretimde büyük zarar görmüştür (Kaman, 1997).

Cumhuriyet'in ilanı ile beraber tarım sektöründe büyük hedefler ortaya konulmuş ve yapısal değişiklikler yapılmıştır. 1924 yılında Ziraat Vekaleti kurulmuş, 1925 yılında Aşar vergisi kaldırılarak sektör üzerindeki önemli bir yük atılmıştır. 1926 yılında Medeni Kanununun kabulünden sonra üreticinin toprak mülkiyeti hakkı da resmen verilmiştir. Savaşın ardından kurulan yeni devlet hukuki düzenlemelerin yanı sıra, sistemli bir biçimde kurumsallaşmayı da sürdürmüştür (Yavuz, 2000).

Diğer taraftan 1929 Ekonomik Buhranı'nın sebebiyle Türkiye'nin izlemesi gereken ekonomi politikaları, tarımdan üç işlevi yerine getirmesini bekliyordu. Bunlar ülkenin gıda ihtiyacının teminini sağlamak, milli sanayi için gerekli hammaddeleri oluşturmak, ihracatı arttırarak döviz geliri sağlamaktır. Ekonomik Buhranın 1929'da etkilerinin hissedilmesiyle düşen fiyatlardan üreticinin korunması amacıyla 1932 yılında Buğday Koruma Kanunu çıkarılmıştır. Ziraat Bankası yüksek fiyattan alım emri verilmesiyle başlayan süreç korumaya diğer ürünlerin alınmasıyla beraber 1938 yılında Toprak Mahsulleri Ofisi'ne (TMO) devredilmiştir (Sümer, 1948).

Cumhuriyetin ilanından itibaren 1940'lı yıllara kadar olan süreç içerisinde tarımda büyük gelişmeler yaşanmıştır. Özellikle gübre, ilaç, tohum gibi girdilerin ilk kez kullanımının yanında, traktörün üretim araçları arasında yer alması da bu döneme rastlar. Türkiye bu dönemde piyasaya müdahale etme yöntemini seçmiş ve 1940'da Milli Korunma Kanununun da çıkarılmasıyla bir dizi uygulamada bulunmuştur. Bunların arasında ürün miktarlarının bildirim zorunluluğu, fiyatlara müdahaleler ve devletin zorunlu alımları gibi müdahalelerde bulunulduğundan bu yıllara "Narh Yılları" denilmiştir.

Milli Korunma Kanunuyla başlayan süreç, 1942 tarihinden itibaren hububatta yüzde 25 vergi uygulaması ve Varlık Vergisi'nin uygulanmaya koyulmasıyla, savaş dönemi koşullarında ordu ve büyük şehirlerin gıda ihtiyacının garantiye alınabilmesi için bir uygulamaya daha başvurmuştur. Bu yeni uygulama 1943 tarihinde 4429 sayılı yasa ile kabul edilen "Toprak Mahsulleri Vergisi"dir (Şener, 2004).

"Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu" 1945 yılında 4753 Sayılı yasa ile çıkarılmış olup, bu kanunla vakıf, özel idare ve belediyelere ait araziler ve 5 bin dönümü geçen mülk arazilerin, topraksız çiftçilerin dağıtılması amaçlanmıştır. İlk taban fiyat uygulaması 1947 yılında toplam üretimde %13 alınarak, tütünde gerçekleştirilmiştir (Eraktan, 1989).

Diğer taraftan 1950'li yıllarda enflasyon nedeniyle yurtiçi fiyatların diğer ülkelerden düşük olması sebebiyle ürün fiyatlarına müdahale edilmiştir. Bunun yanında ihracat teşviki uygulamaları da yapılmıştır. Tüketiciyi koruma amaçlı hayvansal ürünler, pirinç, ekmek ve yağlar gibi tarımsal ürünlerin fiyatlarına müdahale edilmiştir. Şekerpancarı ve çayın üretiminin yaygınlaştırılması için, tarımsal destekleme ve fiyat politikaları uygulanmıştır. Yatırıma yönelik teknoloji ve tüketim ürünlerini satın almak için gereken döviz elde etmek için; fındık, kuru uzum, kuru incir ve zeytinyağı gibi ihracatta üstün olduğumuz ürünler desteklenmeye başlanmıştır. Bunun yanı sıra haşhaş ve tütün gibi ürünlerin üretiminin sınırlandırılması ve planlanması belirli politikalar takip edilmiştir (Yavuz, 2005).

Tarım sektöründe 1950-1953 yılları arasında Marshall yardımları sayesinde bazı gelişmeler de meydana gelmiştir. Traktör kullanımının artması, buna bağlı olarak işlenen alanlar genişlemesi, tarımsal kredilerin artırılması ve iklim koşullarının iyi gitmesiyle üretim artmıştır. Yine bu dönemde ulaşım olanaklarının gelişmesi, Kore savaşı nedeni ile tarımsal ürün fiyatlarının yükselmesi gibi konjoktürel gelişmeler yaşanmıştır. Ürün destekleme fiyatlarının yüksek olması, tarımsal vergilerin düşürülmesi gibi tarım politikalarının izlenmesi tarıma yeni bir ivme kazandırmıştır (Dernek, 2006).

Tarım politikalarında tarihi süreci izlemeye devam ederken, 1950-1960 döneminde uygulanan ekonomi politikası önceki dönemlerde uygulanan, müdahaleci tutumdan farklılıklar gösterdiği gözlenmiştir. Bu farklılıkların başında devletin müdahaleci politikalarından farklı olarak özelleştirmeye dayalı politikaların uygulanmasıdır.

Türkiye için planlı kalkınma dönemi 1960 anayasasının kabulüyle beraber kurulan Devlet Planlama Teşkilatı ile başlatılmış oldu. İlk Beş Yıllık Kalkınma Planında (1963-1967) destekleme alımlarının yanında, üretim girdilerinin de desteklenmesi başlatılmıştır. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında ise (1968-1972) tarım sektörünün fiyat politikalarıyla sürekli desteklenmesi fiyatların yükselmesine ve yapısal bozuklukların meydana gelmesine neden olmuştur. Üçüncü plan döneminde ise (1973-1977) tarımsal destekleme kapsamına alınan ürünlerde yüksek fiyat politikasının uygulanması, iç fiyatlarla Dünya arasında büyük bir fark oluşmasına sebep olmuş ve bunun kapatılması için fon sağlanması önerilmiştir (Yavuz, 2005).

Planlı Dönemin 1963 yılında başlamasıyla birlikte Türkiye’de tarımı destekleme politikaları beş yıllık planlar ve yıllık programlar kapsamında düzenlemeye alınmış, uzun yıllar tarım destekleme alımları ile korunmuştur. Fakat 1980 sonrasının ekonomi politikaları uygulamasında destekleme alımları büyük ölçüde ikincil duruma getirilmiştir. Desteklenen ürün sayısı hızla azaltılarak 1980’de 29’dan 22’ye, 1985 yılında 13’e, 1990 yılında da 10’a inmiştir. Desteklenen ürün sayısı 1991 ve 1992 yıllarında yeniden yükseltilecek şekilde sırasıyla 24 ve 26 olmuştur. 5 Nisan 1994 ekonomik istikrar tedbirleriyle, fiyat garantisiyle destekleme alımları, tahıllar, tütün ve şekerpancarı ile sınırlandırılmıştır (Abay ve ark., 2001).

Özellikle girdi destekli tarım politikalarının uygulandığı dönemlerde gübre, tohum, ilaç, yem gibi tarımsal girdilerin maliyetlerinin düşük bedel ile üreticilere sağlanmasıyla yürütülen desteklemeler ve teknolojinin etkin kullanımının tarımda yaygınlaşmasındaki katkıları inkar edilemez. Bu dönemde, girdilerin temin, dağıtım ve fiyatlandırılmasının

yanında, etkin kullanımları ve benimsenmeleri amacıyla eğitim, tarımsal yayım gibi hizmetler de devlet tarafından üstlenilmiştir (Ören, 1998).

Sanayinin gelişmesine daha fazla önem verilen 1968-1978 yılları genel çerçevede ekonomide yapısal değişim hedeflenmiş, fakat dünya ekonomisinin etkisi ile başarılı olunamamasıyla beraber dış kaynaklara bağımlılık artmıştır. Bu dönem içinde Toprak ve Tarım Reformu Kanunu 1973 tarih ve 1757 sayılı kanunla çıkarılmıştır (Eraktan, 1989).

Dördüncü beş yıllık kalkınma planında (1979-1983), tarımsal üretim hedeflerine ulaşmak için dar ve orta gelirli üreticilerin destekleneceği belirtilmiştir. Destekleme fiyatlarının ürüne göre ekimden ve hasattan önce açıklanacağı, fiyat ve müdahale alımları yanında tarımsal eğitim, örgütlenme ve ucuz girdi sağlanmasına önem verileceği belirtilmektedir (Anonim, 1979).

Tarım politikalarında 1980li yıllara gelindiğinde askeri darbe yönetimiyle beraber alınan ve “24 Ocak Kararları” olarak tarihe geçen ekonomideki politika değişimi tarım sektörünü de etkilemiştir. Sektördeki devletçi politika bir yana bırakılarak, daha liberal bir yapıya kavuşması yönünde somut adımlar atılması için çalışmalar yapılmıştır. Bu süreçle beraber OTP ye uyum, Uruguay anlaşması, Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası gibi politikalara yön veren durumlar sektöre yeni yükümlülükleri de beraberinde getirmiştir.

3.2. 2000 Sonrası Türkiye’de Tarım Politikaları Uygulamaları

Dünyadaki küreselleşme tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de tarım politikalarında reform eğilimlerini oluşturmuştur. Türkiye’de tarım politikalarında reform uygulamalarına geçişte en önemli adım Dünya Bankasıyla yapılan “Ekonomik Reform Kredisi Anlaşması” kapsamında uygulanmaya başlayan “Tarım Reformu Uygulama Projesi-ARIP” dir (Tan ve ark., 2010). Türkiye’de 2001 yılından itibaren uygulanmaya başlayan ARIP kapsamında; tüm tarımsal fiyat desteklerini ve girdi sübvansiyonlarını kaldırarak Doğrudan Gelir Desteğine (DGD) geçilmiştir. Başka bir deyişle 2000 reformu, Türkiye tarımsal destekleme politikalarında radikal bir değişiklik olarak gündeme gelmiştir (Yalçınkaya ve ark., 2006).

Tarım politikalarında değişimde çok önemli rolü olan bir başka adım da 2006-2010 yıllarını kapsayan “Tarım Kanunu ve Stratejisi” dir. Kanun 5488 sayılı ve 18 Nisan 2006 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanmıştır. Kanun kapsamında tarım politikalarının öncelikleri; tarımsal üretimin iç ve dış talebe uygun bir şekilde geliştirilmesi, doğal ve biyolojik kaynakların korunması ve geliştirilmesi, verimliliğin artırılması, gıda güvencesi ve güvenliğinin güçlendirilmesi, üretici örgütlerinin geliştirilmesi, tarımsal piyasaların

güçlendirilmesi, kırsal kalkınmanın sağlanması suretiyle tarım sektöründeki refah düzeyini yükseltmek ele alınan konulardır. Ayrıca AB'ye uyum sürecindeki gelişmelerden doğacak ihtiyaçları karşılayabilecek şekilde Ortak Piyasa Düzenlerinin öngördüğü, idari ve hukuki düzenlemelerin yapılması kanunun 6. Maddesinde vurgulanan politikalar arasındadır (Anonim, 2006a).

Türkiye'de günümüzde uygulanan tarımsal desteklemeleri bitkisel üretim, hayvansal üretim, tarımda yapısal iyileştirmeler sağlama amaçlı destekler, kırsal kalkınma ve çevre amaçlı desteklemeler olarak sınıflandırabiliriz.

Bitkisel üretimde organik tarım ve iyi tarım uygulamaları destekleri, yem bitkileri destekleri, sertifikalı tohum, fidan kullanım ve üretim destekleri, tarım havzaları üretim ve destekleme modeli kapsamında verilen destekler olarak sıralayabiliriz. Diğer taraftan anaç ırkların iyileştirilmesi amacıyla verilen hayvan başına ödemeler, çeşitli ıslah desteklemeleri, sütte teşvik primi ödemesi, hayvan gen kaynaklarının korunması, arıcılık, ipekböcekçiliği ve su ürünleri destekleri de günümüzde uygulanan hayvancılık desteklemeleridir. Çeşitli biyolojik mücadele destekleri, mazot, gübre toprak analiz destekleri, tarımsal danışmanlık, çiftlik muhasebe veri ağı sistemi kayıt destekleri tarımsal alt yapıyı güçlendirecek desteklemeler kapsamındadır. Ayrıca kırsal kalkınma yatırımlarının desteklenmesi programı (KKYDP) ve çevresel amaçlı tarım arazilerinin korunması (ÇATAK) projesi de bakanlığın kırsal kalkınma ve çevre kapsamında uyguladıkları politikalarıdır. İlave olarak %50 devlet destekli olarak uygulanan tarım sigortası (TARSİM) uygulaması da tarımda risk yönetimi ve üretici gelirinde istikrar sağlamaya dönük önemli bir politika aracı olarak karşımıza çıkmaktadır (Anonim,2014a).

Devlet tarafından meyve-sebze üretimi yapan üreticilere 50TL/da, tarla bitkileri yetiştiriciliğinde ise 10TL/da destekleme yapılmaktadır. Hayvancılıkta anaç sığır, mandaya 150TL/baş, buzağıya 50TL/baş, anaç koyun, keçiye 10TL/baş, arılı kovan başına 5TL ödeme yapılmaktadır. Çipura ve levrek yetiştirmede 0,45TL/da, İyi Tarım Uygulamaları meyve-sebze yetiştiriciliğinde 50TL/da, örtü altı yetiştiriciliğinde 150TL/da destekleme yapılmaktadır.

Çizelge 3.1. 2013 yılı destekleme miktarları.

Desteğe Konu Ürünler	Destek Miktarı
Organik Tarım (Meyve, sebze)	50 TL/da
Organik Tarım (Tarla Bitkileri)	10 TL/da
Organik Tarım (Anaç Sığır, Manda)	150 TL/baş
Organik Tarım (Buzağı)	50 TL/baş
Organik Tarım (Anaç koyun, keçi)	10 TL/baş
Organik Tarım (Arılı kovan)	5 TL/kovan
Organik Tarım (Alabalık)	0,35 TL/kg
Organik Tarım (Çipura-levrek)	0,45 TL/kg
İTU (Meyve, Sebze)	50 TL/da
İTU (Örtü altı)	150 TL/da

Kaynak: (Anonim, 2014a).

BÖLÜM 4

MATERYAL VE YÖNTEM

4.1. Materyal

Araştırmada birincil ve ikincil verilerden yararlanılmıştır. İzmir İli Seferihisar İlçesinde organik tarım yapan çiftçilerden, anket yoluyla elde edilen bilgiler birincil nitelikli veriler oluşturmaktadır. Araştırmanın ikincil verilerini İzmir İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü verileri, TÜİK verileri, konuyla ilgili çeşitli kurum ve kuruluşların yapmış oldukları yayınlar ile diğer araştırmacılar tarafından yapılmış ve sonuçlanmış olan araştırma sonuçları, resmi istatistikler, derleme, inceleme ve tezlerden elde edilen veriler oluşturmaktadır.

Seferihisar demografik, kültürel, tarihi ve sosyal alanlarıyla özel bir ilçedir. Küreselleşmenin tekdüze yaşam, yeme-içme ve şehirleşme olgusuna karşı çıkan Cittaslow hareketinin kriterlerini tamamlayarak ülkemizin ilk Cittaslow yerleşimi olma ünvanını kazanmıştır. Öncelikli olarak geçim kaynağı tarımla beraber turizm yer almaktadır. İlçenin gerçekleştirdiği projeler, düzenlemeler ilçenin albenisini yurtiçi ve yurtdışında gün geçtikçe arttırmaktadır. Organik tarım ve İyi Tarım Uygulamalarına da bu kapsamda özel bir ilgi verilmektedir. Bu özellikleri dikkate alınarak, araştırma konusu Seferihisar seçilmiştir.

4.2. Yöntem

4.2.1. Verilerin toplanmasında kullanılan yöntem

Seferihisar ilçesinde organik tarım yapan 141 adet tarım işletmesi mevcut olup, bu işletmeler araştırmanın popülasyonunu oluşturmaktadır. Çalışmanın örnekleme tam sayım yöntemine göre belirlenmiş ve görüşmeyi kabul eden 100 adet organik tarım yapan çiftçi ile yüz yüze anket çalışması yapılmıştır. Anketler 2013 yılı Mart, Nisan ve Mayıs aylarında üç ay içerisinde tamamlanmıştır.

4.2.2. Verilerin analizinde izlenen yöntemler

Çalışmada çiftçilerin sosyo-ekonomik durumlarını, işletme özelliklerini, tarımsal desteklerden faydalanma durumlarını ortaya koymak amacıyla temel tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır.

Çiftçilerin mevcut tarım desteklerinden faydalanma durumlarını etkileyen faktörler Lojistik Regresyon yöntemi ile analiz edilmiştir. Lojistik Regresyon analizinin kullanım amacı, istatistikte kullanılan diğer model yapılandırma teknikleri ile aynıdır. Modelin amacı en az değişkeni kullanarak en iyi uyuma sahip olacak şekilde bağımlı ile bağımsız

değişkenler arasındaki ilişkiyi tanımlayabilen ve ekonomik olarak kabul edilebilir bir model kurmaktır (Cankurt, 2008).

Lojistik regresyon; cevap değişkenin kategorik olarak, ikili, üçlü ve çoklu kategorilerde gözlemlendiği durumlarda açıklayıcı değişkenlerle sebep-sonuç ilişkisini belirlemede yararlanılan bir yöntemdir. Açıklayıcı değişkenlere göre cevap değişkenin beklenen değerlerinin olasılık olarak elde edildiği sınıflama ve atama işlemi yapmaya yardımcı olan bir regresyon yöntemidir. Lojistik Regresyon cevap değişkenin (Y) kategorik olarak, ikili (binary, dichotomous) ve çoklu (multinomial) kategorilerde gözlemlendiği durumlarda açıklayıcı değişkenlerle (x_i , $i=1,2,\dots,k$) sebep-sonuç ilişkisini belirlemede yararlanılan bir yöntemdir (Özdamar, 2013).

Logit modeller, genelleştirilmiş doğrusal modelin belirli koşullar altında oluşturulmuş özel durumlarıdır. Bu durumda yapılacak olan çalışmada, eğer bağımsız değişkenlerin bazısı sürekli veya uygun (ilgili) sınıflar içine ayrıştırılmazsa, o zaman log-linear analiz yerine Lojistik regresyon kullanılmalıdır. Aynı zamanda eğer değişkenlerin bazısı bağımlı olarak ele alınırsa, o zaman logit model uygundur. Böyle bir durumda 0'la 1 arasında kalma koşulunu sağlayabilmek için logit modelin uygulanması önerilmektedir (Gujarati, 1995; İnal ve ark, 2006).

Logit model, bağımlı değişkenin tahmini değerlerini olasılık olarak hesaplayarak olasılık kurallarına uygun sınıflama yapma imkanı veren, tablolaştırılmış ya da ham veri setlerini analiz eden bir istatistiksel yöntemdir (Özdamar, 1999; İnal ve ark, 2006).

Logit model, bağımsız değişken değeri sonsuza gittiği zaman, bağımlı değişkenin 1'e asimptot olduğu matematiksel bir fonksiyondur.

$$P_i = E(Y = 1 | X_i) = \alpha + \beta X_i \quad (4.1)$$

$$P_i = E(Y_i = 1 | X_i) = \frac{1}{1 + e^{-(\alpha + \beta X_i)}} = \frac{1}{1 + e^{-Z_i}} \quad (4.2)$$

Burada:

$$Z_i = \alpha + \beta X_i \text{ 'dir.}$$

P_i : açıklayıcı değişken (X_i) hakkında bilgi verirken i-nci bireyin belirli bir tercihi yapma olasılığını ifade etmektedir.

$$Z_i = \alpha + \beta X_i$$

$e = 2,71828$ 'dir (Özdamar, 1999 ; İnal ve ark, 2006).

(2) nolu model logit model olarak adlandırılır.

BÖLÜM 5

ARAŞTIRMA BULGULARI VE TARTIŞMA

5.1. Genel Bulgular

5.1.1. Demografik göstergeler

Bu bölümde İzmir İli Seferihisar İlçesinde organik tarım yapan üreticilerin yaş, eğitim, iş tecrübesi, tarımsal eğitim ve bilinç düzeyi, gelir ve kredi kullanım durumu gibi bilgiler verilmiştir.

İzmir İli Seferihisar İlçesinde anket yapılan organik tarım üreticilerinin yaşlarına göre dağılımı Çizelge 5.1.'de verilmiştir. Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin yaş aralığına bakıldığında %38'inin 41-50 yaş aralığında, %37'sinin 50 yaşın üzerinde, %24'ünün 31-40 yaş aralığında ve %1'inin 20-30 yaş aralığında olduğu belirtilmiştir. Bu değerler Seferihisar'da organik tarım yapan üreticilerin %63'ünün 20 ile 50 yaş aralığında olduğunu, bununda organik tarım yapan üreticilerin genç bir yaş diliminde yer aldığını göstermektedir.

Çizelge 5.1. Üreticilerin yaşlarına göre dağılımı

Yaş	Sayı	%	Birikimli %
20-30	1	1.0	1.0
31-40	24	24.0	25.0
41-50	38	38.0	63.0
>50	37	37.0	100.0
Toplam	100	100.0	

Organik tarım yapan üreticilerin eğitim durumu incelendiğinde Çizelge 5.2.'ye göre araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin %72'sinin ilkökul, %15'inin lise, %9'unun ortaokul, %2'sinin yükseköğretim mezunu olduğu ve %2'sinin ise okuryazar olmadığı belirtilmiştir. Bu değerler İzmir İli Seferihisar İlçesi'nde organik tarım yapan üreticilerin eğitim seviyesinin ilköğretimde yoğunlaştığını göstermektedir.

Çizelge 5.2. Üreticilerin eğitim durumlarına göre dağılımı

Eğitim durumu	Sayı	%	Birikimli %
Okuryazar değil	2	2.0	2.0
İlkökul	72	72.0	74.0
Ortaokul	9	9.0	83.0
Lise	15	15.0	98.0
Yükseköğretim	2	2.0	100.0
Toplam	100	100.0	

Çizelge 5.3.'de üreticilerin ailelerindeki birey sayıları verilmiştir. Çizelge 5.3.' ye göre anket yapılan üreticilerin %48'inin ailedeki birey sayısı 4-6 kişi arasında, %29'unun 6-8 kişi arasında, %14'ünün 4 kişiden az ve %9'unun ise 8 kişiden fazla olduğu belirtilmiştir. Bu değerler anket yapılan üreticilerin büyük çoğunluğunda ailedeki birey sayısının 4 kişi veya daha fazla olduğunu göstermektedir.

Çizelge 5.3. Üretici ailelerin birey sayıları

<i>Ailedeki Birey Sayısı</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Birikimli %</i>
0<4	14	14,0	14.0
4-6	48	48.0	62.0
6-8	29	29.0	91.0
8<	9	9.0	100.0
Toplam	100	100.0	

Çizelge 5.4' de anket yapılan üreticilerin ailelerdeki çalışan kişi sayısını göstermektedir. Çizelge 5.4.'de görüldüğü gibi anket yapılan üreticilerin %50'sinin 3 kişiden az, %40'ının 3-6 kişi arasında, %10'unun ise 6 kişiden fazla olduğu belirtilmiştir. Bu değerler anket yapılan üreticilerin ailelerinde çalışanların sayısının ailedeki fert sayısına oranla daha düşük olduğunu göstermektedir.

Çizelge 5.4. Üretici ailelerinde çalışanların sayısı

<i>Tarımda çalışan kişi sayısı</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Birikimli %</i>
<3	50	50.0	50.0
3-6	40	40.0	90.0
6<	10	10.0	100.0
Toplam	100	100.0	

Çizelge 5.5.'de üreticilerin tarımsal faaliyette çalışma sürelerine göre dağılımı verilmiştir. Çizelge 5.5.'e göre anket yapılan üreticilerin tarımda çalışma sürelerine bakıldığında %60'ının 30 yıldan fazla, %32'sinin 20-30 yıl aralığında ve %8'inin ise 20 yıldan az olduğu belirtilmiştir. Bu değerlere göre üreticilerin %60 gibi bir büyük çoğunluğu 30 yıl üzerinde tecrübeye sahiptir ki bu durumun bölgede tarımın atadan dededen gelen bir meslek olarak sürdürüldüğü sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Diğer taraftan bu sürenin uzun olması üreticilerin bu konudaki tecrübelerini de ortaya koymaktadır.

Çizelge 5.5. Üreticilerin tarımsal faaliyette çalışma süresine göre dağılımı

<i>Tarımda çalışma süresi</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Birikimli %</i>
<20	8	8.0	8.0
20-30	32	32.0	40.0
30>	60	60.0	100.0
Toplam	100	100.0	

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin sosyal güvence varlığı durumu Çizelge 5.6.'da gösterilmiştir. Üreticilerin %93'ü bir sosyal güvenceye sahip olduğu, %7'si ise herhangi bir sosyal güvencesi olmadığını belirtmiştir. Üreticilerin sosyal güvence oranının yüksekliği olumlu bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çizelge 5.6. Üreticilerin sosyal güvence durumu

<i>Sosyal güvence durumu</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Evet	93	93.0
Hayır	7	7.0
Toplam	100	100.0

Çizelge 5.7.'de Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin sosyal güvence türü durumuna bakıldığında %58.1'inin Bağkur, %16,1'inin Emekli Sandığı, %24,7'sinin SSK ve %1,1'inin ise başka bir sosyal güvenceye sahip olduğu ifade edilmiştir. Kendi mülkünde, ortaklık veya kiralamak suretiyle başkalarının mülkünde, kamuya mahsus mahallerde ekim dikim, bakım, üretim, yetiştirme ve ıslah yollarıyla veya doğrudan doğruya tabiatan istifade etmek suretiyle bitki, orman, hayvan ve su ürünlerinin üretimini, avlanmasını, avcılar ve yetiştiriciler tarafından muhafazasını, taşınmasını sağlayanları veya bu ürünlerden sair bir şekilde faydalanmak suretiyle kendi adına ve hesabına faaliyette bulunanların sahip olduğu sosyal güvenceye tarım bağkuru denmektedir (Anonim,2014e) . Sosyal güvencesi olduğunu ifade eden üreticilerin büyük çoğunluğunun çiftçi bağkuru yaptırdığı görülmektedir.

Çizelge 5.7. Üreticilerin sahip olduğu sosyal güvence türüne göre dağılımı

<i>Sosyal güvence türü</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>%</i>
SSK	23	24.7	24.7
Emekli Sandığı	15	16.1	40.8
Bağkur	54	58.1	98.9
Diğer	1	1.1	100.0
Toplam	93	100.0	

5.1.2. İşletme yapısı ile ilgili genel bilgiler

Bu bölümde çalışma sahası olarak seçilen İzmir İli Seferihisar İlçesindeki organik tarım yapan üreticilerin arazi yapısı ve mülkiyet durumları, organik ve konvansiyonel tarım olmak üzere üretim deseni, hayvan varlığı ve alet ekipman varlığı ile ilgili bilgiler verilmiştir. Bu bölümde ayrıca üreticilerin tarımsal eğitim, bilimsel toplantıları katılım durumu, gazete dergi aboneliği ve internet kullanımı gibi üreticinin bilinç düzeyi ile ilgili bilgiler verilmiştir.

5.1.2.1. Arazi yapısı ve mülkiyeti

İzmir İli Seferihisar ilçesinde organik tarım yapan üreticilerin sahip oldukları mülk arazilerin büyüklüklerine göre dağılımı Çizelge 5.8.'de gösterilmiştir. Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin mülk arazi durumuna bakıldığında %38,2'sinin 20-50 dekar aralığında, %18'inin 20 dekardan az, %19,1'inin 100 dekardan fazla, %16,9'unun 50-80 dekar aralığında ve %7,9'unun ise 80-100 dekar arasında mülk araziye sahip olduğu belirtilmiştir.

Çizelge 5.8. Üreticilerin mülk arazi varlığının büyüklüklerine göre dağılımı

<i>Mülk arazi varlığı (da)</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Birikimli %</i>
<20	16	18.0	18.0
20-50	34	38.2	56.2
50-80	15	16.8	73.0
80-100	7	7.9	80.9
100<	17	19.1	100.0
Toplam	89	100.1	

Çizelge 5.9.' da üreticilerin kiraladıkları arazilerin büyüklüklerine göre dağılımı gösterilmiştir. Üreticilerden sadece 18 tanesi arazi kiraladığını belirtmiştir. Arazilerin %38.9'unun 20 dekardan az, %38.9'unun 20-50 dekar aralığında, % 11,1'inin 50-80 dekar aralığında ve %11.1'inin ise 100 dekardan fazladır.

Çizelge 5.9. Üreticilerin kiraladıkları arazi varlığının büyüklüklerine göre dağılımı

<i>Kiralanan arazi varlığı (da)</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Birikimli %</i>
<20	7	38.9	38.9
20-50	7	38.9	77.8
50-80	2	11.1	88.9
80-100			88.9
100<	2	11.1	100.0
Toplam	18		

Çizelge 5.10.'da ortaklı arazi varlığının büyüklüklerine göre dağılımı verilmiştir. Üreticilerden 18 tanesi ortaklı araziye sahip olduğunu belirtmiştir. Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin %44,4'ünün 20 dekardan az, %44,4' ünün 20-50 dekar aralığında, %5.6' sının 50-80 dekar aralığında ve %5.6' sının 80-100 dekar aralığında ortaklı araziye sahip olduğu belirtilmiştir.

Çizelge 5.10. Ortaklı arazi varlığının büyüklüklerine göre dağılımı

<i>Ortaklı arazi varlığı (da)</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Birikimli%</i>
<20	8	44.4	44.4
20-50	8	44.4	88.8
50-80	1	5.6	94.4
80-100	1	5.6	100.0
100<			100.0
Toplam	18		

Mülk arazi, kiralanın arazi ve ortaklı arazilerin toplamından oluşan işlenen tarım arazilerinin büyüklüklerine göre dağılımı Çizelge 5.11.'de gösterilmiştir. Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin toplam işlenen arazilerinin %35'inin 50-100 dekar aralığında, %28'inin 50 dekardan az, %28'inin 100-150 dekar aralığında ve %9'unun 150 dekardan fazla olduğu görülmektedir. Bu durum İzmir Seferihisar ilçesinde organik tarım yapan üreticilerin %72'sinin 50 da veya daha büyük işletmelerde faaliyetlerini sürdürdükleri görülmektedir. Seferihisar ilçesinde organik üretim yapan üreticilerin ortalama işletme büyüklüğü 83.2 dekar alandır. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı verilerine göre 2011 yılı Türkiye organik tarım üretim alanı ortalaması 144.8 dekadır. Türkiye ortalamasında doğal toplama alanları da dahil olmakla beraber, ilçedeki üretim alanı Türkiye ortalamasının altında kalmaktadır. Türkiye konvansiyonel üretim ortalaması olan 59 dekarın üzerindedir. Organik tarımın teşvik edilmesi, proje ve yardımcı politikalarla ilçede üretici sayısı ve üretim alanı artacaktır.

Çizelge 5.11. Toplam işlenen arazi varlığının büyüklüklerine göre dağılımı

<i>Toplam işlenen arazi varlığı (da)</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>%</i>
<20	2	2.0	2.0
20-50	26	26.0	28.0
50-80	28	28.0	56.0
80-100	7	7.0	63.0
100<	37	37.0	100.0
Toplam	100	100	

5.1.2.2. Üretim deseni

Bu bölümde Seferihisar İlçesinde organik tarım faaliyeti yapan üreticilerin üretim desenine göre dağılımları konvansiyonel ve organik tarım yapma durumları ve dağılımları verilmiştir. Çizelge 5.12.'de konvansiyonel tarım yapan üreticilerin ürettikleri ürün gruplarına göre dağılımları verilmiştir. Çizelge 5.12' ye göre üreticilerin %53'ünün üzüm, %33'ünün mandalina, %4' ünün arpa, %3'ünün sebze ve %7'sinin ise diğer ürünleri yetiştirdikleri belirtilmiştir. Üreticilerin önemli bir kısmının mandalina ve üzüm yetiştiriciliğinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Çizelge 5.12. Konvansiyonel tarım yapan üreticilerin ürettikleri ürün gruplarına göre dağılımları

<i>Üretim deseni (konvansiyonel)</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Arpa	4	4.0
Buğday	1	1.0
Erik	1	1.0
Mandarin	33	33.0
Sebze	3	3.0
Üzüm	53	53.0
İncir	1	1.0
Nar	1	1.0
Yulaf	1	1.0
Yonca	1	1.0
Domates	1	1.0
Toplam	100	100.0

Çizelge 5.13.'de. ise Seferihisar ilçesinden organik tarım yapan üreticilerin ürün gruplarına göre dağılımı verilmiştir. Çizelge 5.13' e göre organik tarım yapan üreticilerin %98'inin zeytin, %2'sinin üzüm ürettiği ifade edilmiştir. Bu değerler konvansiyonel tarımda yaygın üretim dalı üzüm olmasına rağmen organik tarımda yaygın üretim dalının zeytin olduğunu göstermektedir.

Çizelge 5.13. Organik tarım yapan üreticilerin ürettikleri ürün gruplarına göre dağılımları

<i>Üretim deseni (organik)</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Zeytin	98	98.0
Üzüm	2	2.0
Toplam	100	100.0

Organik tarım yapan 100 üretici ile yapılan anket sonuçlarına göre üreticilerin organik üretimdeki toplam arazi varlığına bakıldığında Çizelge 5.14'e göre %8'inin 20 dekardan az, %35'inin 20-50 dekar aralığında, %21'inin 50-80 dekar aralığında, %12'sinin

80-100 dekar aralığında ve %24'ünün 100 dekardan fazla olduğu belirtilmiştir.

Çizelge 5.14. Organik tarım yapan üreticilerin arazilerinin büyüklüklerine göre dağılımı

<i>Tarım Alanı (da)</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Birikimli %</i>
<20	8	8.0	8.0
20-50	35	35.0	43.0
50-80	21	21.0	64.0
80-100	12	12.0	76.0
100<	24	24.0	100.0
Toplam	100	100.0	

5.1.2.3. Hayvan varlığı

Çalışma sahası olarak belirlenen İzmir İli Seferihisar ilçesinde Çizelge 5.15'e göre organik tarım yapan üreticilerin 42 tanesi bitkisel üretim yanında hayvancılık faaliyeti de yaptığını belirtirken 58 tanesi hayvancılık yapmadığını ifade etmiştir.

Çizelge 5.15. Üreticilerin hayvancılık yapma durumu

<i>Hayvancılık yapma durumu</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Evet	42	42,0
Hayır	58	58,0
Toplam	100	100,0

Hayvancılık faaliyeti yaptığını belirten 42 üreticinin hangi hayvancılık faaliyetlerini yaptığı Çizelge 5.16.'da gösterilmiştir. Çizelgeye göre hayvancılık yaptığını belirten üreticilerin %35,7'si inek, %31'i koyun, %28,6'sı keçi, %2,4'ü tavuk ve %2,4'ü arı yetiştiriciliği yaptığını belirtilmiştir.

Çizelge 5.16. Üreticilerin yaptıkları hayvancılık faaliyetine göre dağılımı

<i>Hayvancılık yapan üretici sayısı</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Birikimli%</i>
Arı	1	2.4	2.4
İnek	15	35.7	38.1
Keçi	12	28.5	66.6
Koyun	13	31.0	97.6
Tavuk	1	2.4	100.0
Toplam	42	100.0	

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerden hayvancılık yapanların toplam hayvan varlığına bakıldığında Çizelge 5.17.'ye göre % 42'sinin keçi, % 29' unun koyun, % 26'sının inek, %3'ünün tavuk yetiştiriciliği yaptığını belirtmiş ve 250 kovan arı olduğu belirtilmiştir.

Çizelge 5.17. Yapılan hayvancılık faaliyetine göre sayısal dağılım

<i>Hayvan varlığı</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Birikimli %</i>
İnek	259	26.0	26.0
Keçi	418	42.0	68.0
Koyun	293	29.0	97.0
Tavuk	20	3.0	100.0
Toplam	990	100.0	
Arı	250	Kovan	

5.1.2.4. Alet ekipman varlığı

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin alet ekipman varlığına bakıldığında İzmir İli Seferihisar İlçesinde organik tarım faaliyeti yapan üreticilerin elindeki alet ekipman varlığı Çizelge 5.18.'e göre 21 adet traktör, 21 adet pulluk, 12 adet römork, 6 adet ilaçlama makinesi, 5 adet tırmık, 3 adet çapa ve 2 adet tırpan şeklinde beyan edilmiştir.

Çizelge 5.18. Üreticilerin alet ekipman varlığı

<i>Alet ekipman varlığı</i>	<i>Sayı</i>
Traktör	21
Pulluk	21
Römork	12
İlaçlama mak.	6
Tırmık	5
Çapa	3
Tırpan	2
Toplam	70

5.1.2.5 Üreticilerin tarımsal eğitimi ile ilgili bulgular

Bu bölümde üreticilerin eğitim ve bilinç seviyesini hakkında fikir sahibi olmak amacıyla tarımsal eğitim alma, bilimsel toplantılara katılma, uzmanlarla görüşme, dergi ve gazete abonelikleri, tarımsal programları izleme ve internet kullanımı gibi nitelikleri incelenmiştir.

İzmir İli Seferihisar İlçesinde organik tarım faaliyeti yapan üreticilerin son bir yılda tarımsal eğitim alma durumları Çizelge 5.19.'da gösterilmiştir. Üreticilerden %42'si son bir yıl içerisinde tarımsal eğitim aldığını ifade ederken %58'i almadığını ifade etmiştir. Organik tarım gibi profesyonellik ve tecrübe gerektiren bir faaliyet alanı için bu değerlerin olumlu olduğunu söylemek mümkün değildir.

Çizelge 5.19. Üreticilerin tarımsal eğitim alma durumu

<i>Son bir yılda tarımsal eğitim alma durumu</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Evet	42	42.0
Hayır	58	58.0
Toplam	100	100.0

Yine anket yapılan üreticilerin bilimsel toplantılara katılma durumları Çizelge 5.20.'de verilmiştir. Çizelgeye göre araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin %86'sının son bir yılda herhangi bir bilimsel toplantıya katılmadığı ve %14'ünün katıldığı ifade edilmiştir. Organik tarım yapan üreticilerin tarımsal eğitim almaması ve bilimsel toplantılara katılmaması olumlu bir sonuç değildir. Üreticiler Bakanlık, üniversite ve danışmanlık şirketleri vasıtasıyla senede 1 ya da 2 sefer üretimle ilgili eğitime katılmaktadır. Bu durum gözönüne alındığında son bir yılda tarımsal eğitime katılanlar üreticilerin yarısından az olması yetersiz bir durumdur.

Çizelge 5.20. Üreticilerin bilimsel toplantılara katılma durumu

<i>Son bir yılda bilimsel toplantıya katılım durumu</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Evet	14	14.0
Hayır	86	86.0
Toplam	100	100.0

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin tarımla ilgili konulardaki bir yılda uzmanlarla görüşme sıklığına bakıldığında Çizelge 5.21.' ye göre %'54 ünün ayda 1, %12'sinin 3 ayda 1, %10'unun 6 ayda 1, %9'unun yılda 1, %2'sinin hiç görüşmediği ve %13'ünün ise değişik sıklıklarda görüştüğü belirtilmiştir. Üreticilerin büyük çoğunluğunun ayda ez bir defa uzmanlarla görüşmüş olması olumlu bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

Çizelge 5.21. Üreticilerin bir yılda uzmanlarla görüşme sıklığı

<i>Uzmanlar ile görüşme sıklığı</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
12/yıl	54	54,0
4/yıl	12	12,0
2/yıl	10	10,0
1/yıl	9	9,0
Hiç görüşmem	2	2,0
Diğer	13	13,0
Toplam	100	100,0

Çizelge 5.22' ye göre Araştırma bölgesinde organik tarım faaliyeti yapan üreticilere tarımla ilgili herhangi bir dergiye abone olup olmadıkları sorulduğunda ise 100 üreticiden sadece iki tanesi abone olduğunu ifade etmiştir.

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin gazete okuma durumuna bakıldığında %86'sının okuduğu ve %14'ünün okumadığı belirtilmiştir.

Anket yapılan üreticilerin televizyonda tarım programı izleme durumuna bakıldığında %93' ünün izlediği ve %7'sinin izlemediği belirtilmiştir.

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin tarımsal bilgiye ulaşmak için internet kullanma durumuna bakıldığında %67'sinin kullanmadığı ve %33'ünün kullandığı belirtilmiştir.

Çizelge 5.22. Üreticilerin tarımsal bir dergiye abone olma, gazete okuma, televizyonda tarım programı izleme ve tarımsal bilgiye ulaşmada internet kullanım durumu

<i>Tarımsal bir dergi/yayına abone durumu</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Evet	2	2,0
Hayır	98	98,0
Toplam	100	100,0
<i>Gazete okuma durumu</i>		
Evet	86	86,0
Hayır	14	14,0
Toplam	100	100,0
<i>TV'de tarım programı izleme durumu</i>		
Evet	93	93,0
Hayır	7	7,0
Toplam	100	100,0
<i>Tarımsal bilgiye ulaşmak için internet kullanımı</i>		
Evet	33	33,0
Hayır	67	67,0
Toplam	100	100,0

5.1.3. Üreticinin gelir ve kredi kullanım durumu ile ilgili bulgular

Bu bölümde üreticilerin tarımdan ve tarım dışı kaynaklardan gelir elde etme durumları, kredi kullanma durum ve eğilimleri incelenmiştir. Çizelge 5.23'de üreticilerin toplam gelir dağılımları gösterilmiştir. Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin toplam gelir durumuna bakıldığında %36'sının yıllık 20-30000 TL arasında, %35'inin 10-20000 TL arasında, %17'sinin 30-40000 TL arasında ve %6'sının 40-50000 TL arasında ve %6'sının 50000 TL. den fazla gelir elde edildiği belirtilmiştir.

Çizelge 5.23. Üreticilerin toplam gelir durumu

<i>Toplam gelir (TL/yıl)</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Birikimli %</i>
10-20000	35	35.0	35.0
20-30000	36	36.0	71.0
30-40000	17	17.0	88.0
40-50000	6	6.0	94.0
50000<	6	6.0	100.0
Toplam	100	100.0	

Çizelgeye 5.24.' de ise üreticilerin organik zeytin üretiminden elde ettikleri gelir durumları verilmiştir. Çizelgeye göre üreticilerin %80.3'ünün 10000 TL den az, %15.5' inin 10-20000 TL arasında ve %4.2'sinin 20000 TL den fazla gelir elde edildiği belirtilmiştir.

Çizelge 5.24. Üreticilerin organik zeytincilikten gelir elde etme durumu

<i>Organik Zeytincilikten elde edilen gelir (TL/yıl)</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Birikimli %</i>
<10.000	57	80.3	80.3
10-20.000	11	15.5	95.8
20.000<	3	4.2	100.0
Toplam	71	100.0	

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin Çizelge 5.25' e göre tarım dışı gelir elde etme durumuna bakıldığında %55 inin elde etmediği ve %45 inin elde ettiği belirtilmiştir.

Çizelge 5.25. Üreticilerin tarım dışı gelir elde etme durumu

<i>Tarım dışı gelir elde etme durumu</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Evet	45	45,0
Hayır	55	55,0
Toplam	100	100,0

Çizelge 5.26.'da üreticilerin tarım dışından elde ettikleri gelir miktarı ile ilgili bilgiler verilmiştir. Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin tarım dışı gelir elde etme durumuna bakıldığında %44.4'ünün 500-1000 TL arasında, %33.3'ünün 1-2000 TL arasında, %15.6'sının 2-5000 TL arasında ve %6.7'sinin 500 TL den az gelir elde edildiği belirtilmiştir. Tarım dışı geliri olduğunu belirten kişilerden 35'i 500 ile 2000 TL arasında gelire sahip olduğunu ifade etmiştir. Üreticilerin tarım dışı gelir olarak beyan ettikleri bu miktarlar genellikle emeklilik maaşı olarak ellerine geçmektedir.

Çizelge 5.26. Üreticilerin tarım dışı elde ettiği gelir miktarı

<i>Tarım dışı elde edilen gelir (TL/yıl)</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Birikimli %</i>
>500	3	6.7	6.7
500-1.000	20	44.4	51.1
1.000-2.000	15	33.3	84.4
2.000-5.000	7	15.6	100.0
Toplam	45	100.0	

Çizelge 5.27.'de anket yapılan üreticilerin kredi kullanma durumları verilmiştir. Üreticilerden 45 tanesi daha önce kredi kullandığını 55 tanesi ise kredi kullanmadığını ifade etmiştir.

Çizelge 5.27. Üreticilerin kredi kullanım durumları

<i>Kredi kullanımı</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Evet	45	45.0
Hayır	55	55.0
Toplam	100	100.0

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin geçmişte hangi kaynaklardan kredi kullanma durumuna bakıldığında Çizelge 5.28'e göre %80'inin banka ve %20'sinin tarım kredi kooperatifi vasıtasıyla kredi kullandığı belirtilmiştir.

Çizelge 5.28. Üreticilerin kredi kullanım durumları

<i>Hangi kaynaklardan kredi</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Tarım-kredi koop.	9	20,0
Banka	34	80,0
Toplam	45	100,0

Üreticilere gelecekte kredi kullanma durumları sorulduğunda Çizelge 5.29'a göre %58'i kullanmayacağını ve %42'si ise kullanabileceği belirtilmiştir.

Çizelge 5.29. Üreticilerin kredi kullanım durumları

<i>Gelecekte kredi kullanabilme durumu</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Evet	42	42,0
Hayır	58	58,0
Toplam	100	100,0

5.1.4. Üreticilerin pazarlama yapısı

Bu bölümde anket yapılan alandaki üreticilerin pazarlama sorunu olup olmadığı, pazarlama kanalları hakkındaki görüşleri sorulmuştur. İzmir İli Seferihisar İlçesinde organik tarım üretimi yapan üreticilere pazarlama sorunu olup olmadığı sorulmuş üreticilerin %70'i pazarlama sorunu olduğunu ifade etmiş, %30'u ise pazarlamada herhangi bir sorun olmadığını belirtmiştir.

Çizelge 5.30. Üreticilerin pazarlama sorunu olup olmama durumu

<i>Ürünü pazarlamada sorun</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Evet	70	70.0
Hayır	30	30.0
Toplam	100	100.0

Çizelge 5.31.'de üreticilerin pazarlamada karşılaştıkları sorunlar önem sırasına göre üreticiye sorulmuştur. Üreticilerin ürün pazarlamada karşılaştığı sorunlardan çok önemli olanlara bakıldığında %35.7'sinin pazarlama kanallarının yetersizliği, %32.9'u verilen düşük fiyat değeri, %14.3'ünü tüketici talebinin yetersizliği, %8.6'sının satışın sürekli olmaması, %5.7'sinin depolama, taşıma ve nakliye sorunları, %1.4'ünün alıcının istediği kalite kriterleri ve %1.4'ünün ödemelerin zamanında ve tam yapılmaması olduğu belirtilmiştir.

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin ürün pazarlamada karşılaştığı sorunlardan orta derece önemli olanlara bakıldığında %34.3'ünün satışın sürekli olmaması, %18.6'sının pazarlama kanallarının yetersizliği, %18.6'sının tüketici talebinin yetersizliği, %12.9'unun verilen düşük fiyat değeri, %8.6'sının depolama, taşıma ve nakliye sorunları, %4.3' ünün alıcının istediği kalite kriterleri ve %2.9'unun ödemelerin zamanında ve tam yapılmaması olduğu belirtilmiştir.

Üreticilerin ürün pazarlamada karşılaştığı sorunlardan az derece önemli olanlara bakıldığında %25.7'sinin satışın sürekli olmaması, %18.6'sının pazarlama kanallarının yetersizliği, %15.7'sinin verilen düşük fiyat değeri, %14.3'ünün tüketici talebinin yetersizliği, %14.3'ünün depolama, taşıma ve nakliye sorunları, %5.7'sinin alıcının istediği kalite kriterleri ve %5.7'sinin ödemelerin zamanında ve tam yapılmaması olduğu belirtilmiştir. Çizelge genel olarak değerlendirildiğinde pazarlamada en önemli görülen sorunun pazarlama kanallarının yetersizliği, verilen fiyatların düşüklüğü ve talep yetersizliği olduğu söylenebilir.

Çizelge 5.31. Üreticilerin pazarlamada karşılaştığı sorunlar

Ürün pazarlamada karşılaştığınız sorunlar	Çok Önemli		Orta derece önemli		Az derece önemli	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Satışın sürekli olmaması	6	8.6	24	34.3	18	25.7
Pazarlama kanallarının yetersizliği	25	35.7	13	18.6	13	18.6
Tüketici talebinin yetersizliği	10	14.3	13	18.6	10	14.3
Depolama, taşıma ve nakliye sorunları	4	5.7	6	8.6	10	14.3
Verilen düşük fiyat değeri	23	32.9	9	12.9	11	15.7
Alıcının istediği kalite kriterleri	1	1.4	3	4.3	4	5.7
Ödemelerin zamanında ve tam yapılmaması	1	1.4	2	2.9	4	5.7
Toplam	70	100.0	70	100.00	70	100.00

Diğer taraftan Çizelge 5.32.'de üreticilerin hangi pazarlama kanallarını tercih ettiği sorulduğunda %70'inin komisyoncular, %24'ünün anlaşmalı firma, %3'ünün hal, %2'sinin semt pazarı ve %1'inin diğer pazarlama kanalları aracılığıyla ürünlerini pazarladığı belirtilmiştir.

Çizelge 5.32. Üreticilerin pazarlamada kullandığı kanallar

Pazarlama kanalları kullanım durumu	Sayı	%
Anlaşmalı firma	24	24.0
Komisyoncular	70	70.0
Hal	3	3.0
Semt pazarları	2	2.0
Diğer	1	1.0
Toplam	100	100.0

Ülkemizde üretilen zeytin miktarı yıllara göre değişmekte olup, genelde %30'u sofralık, %70'i yağlık olarak değerlendirilmekte ve buna göre pazarlama sistemleri ve pazarlama kanalları ortaya çıkmaktadır. Elde edilen zeytinyağı tüccarlar, birlikler, ihracatçılar aracılığıyla iç ve dış piyasalarda pazarlanmaktadır. Tane iriliğine göre boylanması yapılan sofralık zeytin birlik, tüccarlar, özel salamura işletmelerine teslim edilen ürün, toptancı, perakendeciler aracılığıyla iç ve dış piyasada satışa sunulmaktadır.

Bağcılığının gelişmesi, ürünün taze ya da işlenmiş olarak iç ve dış pazarlarda değerlendirilmesine göre değişmektedir. Bu nedenle üretim hedefleri iç ve dış pazarlarda rekabet edecek şekilde olmaktadır. Ülkemizde yaş üzüm üretiminin %53'ü sofralık, %34'ü kurutmalık, %10'u pekmez, pestil, sucuk, şıra ve %3'de şaraplık olarak değerlendirilmektedir (Anonim, 2010a).

5.1.5. Üreticilerin örgütlenme yapısı

Kırsal kesimde kurulan çeşitli üretici örgütleri üreticiye her konuda destek sağlamak amacı yanı sıra, kırsal sanayinin kurulması ve pazarlama konusundaki fonksiyonların yerine getirilmesi bakımından önemli oluşumlardır. Bu örgütlenmeler arasında en yaygın olanı ve üretici örgütü deyince akla ilk geleni tarımsal amaçlı kooperatiflerdir.

Üretici örgütlenmesi özellikle kırsal alanda dağınık ve düzensiz olanakları birleştiren iyi bir dayanışma aracıdır. Diğer taraftan üretici örgütleri, kuruldukları bölgelerde tarıma dayalı sanayilerin gelişmesi açısından uygun bir ortam hazırlamaktadır.

Üreticilerin tamamına yakını organik tarımdaki grup sertifikasyonuna bağlıdır. Özel şirketler, belediye ve İlçe Tarım Müdürlüğü vasıtasıyla üreticiler bir araya getirilerek proje kapsamında organik tarımda grup sertifikası yapılmaktadır. Böylece üreticilerin kişi başı ödeyeceği miktar azalırken, örgütsel bir sistemin içinde yer alınması sağlanmıştır.

Bu bölümde üreticilerin örgütlenme yapısı, üye oldukları üretici örgütlerinden memnuniyet durumları, üretici örgütüne üye olma ve olmama sebepleri incelenmiştir. Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin üretici örgütlerine üyelik durumuna bakıldığında %61'inin üye olmadığı ve %39'unun üye olduğu belirtilmiştir.

Çizelge 5.33. Üreticilerin üretici örgütüne üye olma durumu

<i>Üretici Örgütüne üyelik durumu</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Evet	39	39.0
Hayır	61	61.0
Toplam	100	100.0

Üretici örgütüne üye olduğunu belirten 39 üreticinin hangi üretici örgütüne üye olduğu sorulduğunda. Üreticilerden %66.7'sinin kalkınma kooperatifine, %15.4'ünün satış kooperatifine, %15.4'ünün üretici birliğine ve %2.6'sının kredi kooperatifine üye olduğu belirtilmiştir.

Çizelge 5.34. Üreticilerin üye olduğu örgüt türleri

<i>Hangi Üretici Örgütüne üyelik durumu</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Kalkınma koop	26	66.7
Satış koop	6	15.4
Kredi koop	1	2.6
Üretici Birliği	6	15.4
Toplam	39	100.0

Üretici örgütüne üye olan üreticilerin örgütün faaliyetlerinden memnun olup olmadığı sorulduğunda üreticilerden %59'u memnun olduğunu %41'i ise memnun olmadığını belirtmiştir.

Çizelge 5.35. Üretici örgütünün faaliyetlerinden memnuniyet durumu

<i>Üretici Örgütünün faaliyetlerinden memnuniyet durumu</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Evet	23	59.0
Hayır	16	41.0
Toplam	39	100.0

Herhangi bir üretici örgütüne üye olduğunu belirten üreticilerin örgüte üye olma sebeplerini önem derecesine göre Çizelge 5.36.'da gösterilmiştir. Üreticilerin üretici örgütlerine üye olma sebeplerinden çok önemli olanlara bakıldığında %30.8'inin satış ve pazarlamada kolaylık sağlaması, %25.6'sının ürünün sabit fiyat garantisinin olması, %15.4'ünün kitlesel hareketin bir parçası olmak istenmesi, %10.3'ünün üretimle ilgili ucuz girdi temin edilmesi, %10.3'ünün yerel üretimin desteklenmesi ve %7.7'sinin yerelde ekonomi dinamiğinin devamının sağlanması olduğu belirtilmiştir.

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin üretici örgütlerine üye olma sebeplerinden orta derece önemli olanlara bakıldığında %25.6'sının satış ve pazarlamada kolaylık sağlaması, %20.5'inin yerel üretimin desteklenmesi, %17.9'unun üretimle ilgili ucuz girdi temin edilmesi, %12.8'inin kitlesel hareketin bir parçası olmak istenmesi, %12.8'inin ürünün sabit fiyat garantisinin olması, %7.7'sinin yerelde ekonomi dinamiğinin devamının sağlanması ve %2.6'sının diğer sebepler olduğu belirtilmiştir.

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin üretici örgütlerine üye olma sebeplerinden az derece önemli olanlara bakıldığında %25.6'sının kitlesel hareketin bir parçası olmak istenmesi, %20.5'inin ürünün sabit fiyat garantisinin olması, %17.9'unun üretimle ilgili ucuz girdi temin edilmesi, %15.4'ünün satış ve pazarlamada kolaylık sağlaması, %15.4'ünün yerel üretimin desteklenmesi ve %5.1'inin yerelde ekonomi

dinamiğinin devamının sağlanması olduğu belirtilmiştir.

Çizelge 5.36. Üreticine örgütüne üye olma sebepleri

Üretici örgütlerine üye olma sebepleri	Çok önemli		Orta derece önemli		Az derece önemli	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kitlesel hareketin bir parçası olmak	6	15.4	5	12.8	10	25.6
Üretimle ilgili ucuz girdi temin etmek	4	10.3	7	17.9	7	17.9
Satış ve pazarlamada kolaylıklar	12	30.8	10	25.6	6	15.4
Ürünün sabit fiyat garantisi	10	25.6	5	12.8	8	20.5
Yerel üretimi desteklemek	4	10.3	8	20.5	6	15.4
Yerelde ekonomi dinamiğinin devamını sağlamak	3	7.7	3	7.7	2	5.1
Diğer	0	0	1	2.6	0	0
Toplam	39	100.0	39	100.0	39	100.0

Herhangi bir üretici örgütüne üye olmadığını belirten 61 üreticiye neden üye olmadığı önem derecesine göre sorulmuş ve Çizelge 5.37.'de gösterilmiştir. Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin üretici örgütlerine üye olmama sebeplerinden çok önemli olanlara bakıldığında %23'ünün bir nedenin olmadığı, %21.3'ünün daha önce zararını gördüğü, %21.3'ünün üretici örgütlerinin güven vermediği, %13.1'inin örgütlenmenin faydasına inanmadığı, %11.5'inin toplu hareket etmek istemediği ve %9.8'inin ürünlerini kendi markasıyla pazarlamak istediği belirtilmiştir.

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin üretici örgütlerine üye olmama sebeplerinden orta önemli olanlara bakıldığında %31.1'inin üretici örgütlerinin güven vermediği, %26.2 sinin toplu hareket etmek istemediği, %21.3'ünün daha önce zararını gördüğü, %8.2'sinin ürünlerini kendi markasıyla pazarlamak istediği, %8'inin örgütlenmenin faydasına inanmadığı ve %4.9'unun herhangi bir nedenin olmadığı belirtilmiştir.

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin üretici örgütlerine üye olmama sebeplerinden az derece önemli olanlara bakıldığında %26.2'sinin örgütlenmenin faydasına inanmadığı, %19.7'sinin toplu hareket etmek istemediği, %16.4'ünün daha önce zararını gördüğü, %14.8'inin ürünlerini kendi markasıyla pazarlamak istediği, %11.5'inin üretici örgütlerinin güven vermediği ve %11.5'inin herhangi bir nedenin olmadığı belirtilmiştir.

Çizelge 5.37. Üreticine örgütüne üye olmama sebepleri

Üretici örgütlerine üye olmama sebebi	Çok önemli		Orta derece önemli		Az derece önemli	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Örgütlenmenin faydasına inanmıyorum	8	13.1	5	8.0	16	26.2
Üretici örgütleri güven vermiyor	13	21.3	19	31.1	7	11.5
Toplu hareket etmek istemiyorum	7	11.5	16	26.2	12	19.7
Ürünleri kendi markamla pazarlamak istiyorum	6	9.8	5	8.2	9	14.8
Daha önce zararını gördüm	13	21.3	13	21.3	10	16.4
Bir nedeni yok	14	23.0	3	4.9	7	11.5
Toplam	61	100.0	61	100.0	61	100.0

5.2. Üreticinin Organik Tarım Yapma Durumu İle İlgili Bulgular

Gerek Türkiye'de gerekse dünyada yoksulların, küçük üreticilerin önemli bir bölümü kırsal alanlarda yaşamaktadır. Bunların geçimleri de çoğunlukla tarıma dayanmaktadır. Bunun için tarım sektörü özellikle üretim anlamında kırsal kalkınma ile açlık ve yoksulluğun azaltılması için gereklidir (Gülçubuk, 2010).

Küçük ve yoksul aile işletmelerinin hayatta kalması doğal kaynakların sürekliliğine bağlıdır. Bu üreticiler klasik ekonomik yaklaşımların aksine temel amaçları maksimum kar değildir. Fakat bu üreticiler de doğal kaynakların kullanımını üzerinde etki sahibidir. Bu üreticilerin doğal kaynaklar üzerindeki etkisini azaltmak için klasik yaklaşımlardan farklı çözümler gereklidir (Sterner, 2003). Bu çözümlerin başında üreticiye alternatif gelir kaynakları yaratmaktır ki organik tarım da bunun için çok uygun bir çözümdür. Diğer taraftan günümüzde “Türkiye'nin tarımsal dış ticaretini artırması için daha fazla çaba göstermesi kaçınılmazdır. Gelişmiş ülkelerin çeşitli araçlarla kendi tarımını destekleyerek rekabet gücünün sürdürülmesi yönünden politikalar uygulandığı bu ortamda, Türkiye'nin rekabet gücünü artırması, yüksek katma değer yaratan alanlarda üretimin artırılmasına ve tarım ve gıda ürünlerinde kalitenin artırılması yönünde çağın gereklerine uygun alt yapı oluşturulması ve yeni teknolojilere yatırım yapılmasına bağlıdır” (Türkekul ve Abay, 2014). Dolayısıyla Türkiye'nin tarımsal dış ticaretinde rekabet üstünlüğü olan organik tarımın geliştirilmesi önemlidir.

Bu bölümde İzmir İli Seferihisar İlçesinde organik tarım yapan işletmelerin organik tarım yapma bilinç düzeyi, organik tarım yapma kararı, organik tarım yapmanın faydaları ve zorlukları hakkındaki görüşleri yer almıştır.

5.2.1. Organik tarım yapma süreci ve bilinç düzeyi

Organik ürün nihai tüketiciye ulaştığı ülkede, o ülkenin mevzuatına göre üretilmiş, ithal edilmiş, her aşamasında yetkilendirilmiş kurumlarca kontrol edilmiş ve tüketicinin algılayabileceği bir sertifika ile belgelendirilmiş ürünlerdir. Sertifikalama sürecine dâhil olmayan ürünler, bu konuda mevzuatı bulunan ürünlerde ekolojik ya da eş anlamlı terimler ile tanıtılması, satılması yasaklanmış konvansiyonel ürün sınıfındadır (Süngütay, 2010).

Organik ürünlerden tarla bitkilerinde ekimden sonra 2 yıl, yem bitkisi dışındaki çok yıllık bitkilerde ise ilk organik ürün hasadından önce üç yıllık geçiş sürecinin uygulanması gerekir. Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu; mevcut arazinin daha önceki kullanımı, yapılan uygulamalar ve riskler göz önüne alınarak geçiş süreci uzatılabilir Ayrıca yönetmelikte yer alan girdileri minimum 3 yıl kullanmadığının belgelenebilmesi halinde geçiş süreci 1 yıl kısalabilir. Tek yıllıklarda 1 sene çok yıllık bitkilerde ise 2 yıldan az geçiş süreci uygulanamaz (Anonim, 2010c).

Organik üretimde üreticilerin hangi aşamada olduğu Çizelge 5.38' de gösterilmiştir. Üreticilerin %32'sinin geçiş2, %38'inin organik ürün, %15'inin başlangıç, %10'unun geçiş3 ve %5' inin geçiş1 aşamasında olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla İzmir İli Seferihisar ilçesinde organik üreticilerinin büyük bölümü organik ve geçiş2 aşamasındadır.

Organik üretim sürecini tamamlayan 38 üretici mevcuttur.

Çizelge 5.38. Organik tarımda aşama durumu

<i>Organik tarımda aşama durumu</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Başlangıç	15	15,0
Geçiş1	5	5,0
Geçiş2	32	32,0
Geçiş3	10	10,0
Organik ürün	38	38,0
Toplam	100	100,0

5.2.2. Organik tarım yapma kararı

Tarımsal faaliyette organik tarıma geçiş genellikle alternatif gelir kaynaklarının yaratılması amacını taşımaktadır. İzmir İli Seferihisar ilçesinde üreticilere organik tarım yapma kararını etkileyen faktörler sorulmuştur. Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin organik tarıma başlama kararının hangi etkiyle verildiğine bakıldığında %46'sının tarım danışmanı, %13'ünün yerel yönetim, %12'sinin üretici örgütü, %11'inin sözleşmeli firma ve %6'sının Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü etkisiyle olduğu ifade edilmiştir.

Çizelge 5.39. Organik tarıma başlama kararı

<i>Organik üretime başlama kararı</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Bireysel	12	12,0
Sözleşmeli firma	11	11,0
Yerel yönetim	13	13,0
Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü	6	6,0
Üretici örgütü	12	12,0
Tarım Danışmanı	46	46,0
Toplam	100	100,0

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin organik tarım yapmaya karar vermesindeki etkenlerden çok önemli olanlara bakıldığında; %69'u doğaya yararlı bir üretim çeşidi olduğu için, %10'u bakanlık desteklerinden faydalanmak için, yine %10'u organik ürün satış fiyatının daha yüksek olduğu için, %6'sı ortak bir projede yer alındığı için, %4'ü bakanlığın eğitim faaliyeti olduğu için ve %1'i ise organik ürün pazarına yakın bulunduğu belirtilmiştir.

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin organik tarım yapmaya karar vermesindeki etkenlerden orta derece önemli olanlara bakıldığında; %30'u organik ürün satış fiyatının daha yüksek olduğu için, %23'ü doğaya yararlı bir üretim çeşidi olduğu için, %22'si bakanlık desteklerinden faydalanmak için, %18'i ortak bir projede yer alındığı için, %12'si bakanlığın eğitim faaliyeti olduğu için, %3'ü organik ürün talebinde artış olduğu için ve %2'si de organik ürün pazarına yakın bulunduğu belirtilmiştir.

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin organik tarım yapmaya karar vermesindeki etkenlerden az derece önemli olanlara bakıldığında; %23'ü organik ürün satış fiyatının daha yüksek olduğu için, %21'i bakanlığın eğitim faaliyeti olduğu için, %19'u organik ürün pazarına yakın bulunduğu için, %12'si ortak bir projede yer alındığı için, %9'u doğaya yararlı bir üretim çeşidi olduğu için, %8'i bakanlık desteklerinden faydalanmak için ve %8'i organik ürün talebinde artış olduğunu belirtilmiştir.

Çizelge 5.40. Organik tarım yapma nedeni

<i>Organik tarım yapma nedeni</i>	<i>Çok önemli</i>		<i>Orta derece önemli</i>		<i>Az derece önemli</i>	
	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Bakanlığın eğitim faaliyeti ile	4	4.0	12	12.0	21	21.0
Doğaya yararlı bir üretim çeşidi olduğu için	69	69.0	12	23.0	9	9.0
Bakanlık desteklerinden yararlanmak için	10	10.0	23	22.0	8	8.0
Organik ürün satış fiyatının daha yüksek olmasından	10	10.0	30	30.0	23	23.0
Ortak bir projede yer alındığı için	6	6.0	18	18.0	12	12.0
Organik ürün pazarına yakın olduğumuz için	1	1.0	2	2.0	19	19.0
Organik ürün talebinde artış olduğu için	0	0	3	3.0	8	8
Toplam	100	100.0	100	100.0	100	100.0

5.2.3. Organik tarım yapmanın faydaları

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin organik tarım yapmanın faydalarından çok önemli olanlara bakıldığında; %71'i çevremizi korumak, %16'sı desteklemelerden yararlanmak, %10 u yüksek fiyatla ürün satmak ve %3'ü de yüksek fiyatta ürün satmak olduğu belirtilmiştir. Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin organik tarım yapmanın faydalarından orta derece önemli olanlara bakıldığında; %35'i yüksek fiyatla ürün satmak, %34'ü desteklemelerden yararlanmak, %24'ü girdi maliyetlerini azaltmak ve %7'si çevreyi korumak olduğu belirtilmiştir.

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin organik tarım yapmanın faydalarından az derece önemli olanlara bakıldığında; %34'ü desteklemelerden yararlanmak, %24'ü yüksek fiyatla ürün satmak, %23'ü girdi maliyetlerini azaltmak ve %19'u çevreyi korumak olduğu belirtilmiştir.

Çizelge 5.41. Organik tarım yapmanın faydaları

<i>Organik tarım yapmanın faydaları</i>	<i>Çok önemli</i>		<i>Orta derece önemli</i>		<i>Az derece önemli</i>	
	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Yüksek fiyatla ürün satmak	10	10.0	35	35.0	24	24.0
Desteklemelerden yararlanmak	16	16.0	34	34.0	34	34.0
Girdi maliyetini azaltmak	3	3.0	24	24.0	23	23.0
Çevremizi korumak	71	71.0	7	7.0	19	19.0
Toplam	100	100.0	100	100.0	100	100.0

5.2.4. Organik tarım yapmanın zorlukları

Üreticilere organik tarım yapmada karşılaştıkları sorunlar önem derecesine sorulmuş ve Çizelge 5.42.'de gösterilmiştir. Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin organik tarım yapmanın zorluklarından çok önemli olanlara bakıldığında; %36'sı ürünlerin pazar sıkıntısı olması, %22'si maliyetlerinden yüksek olması, %21'i ürün fiyat garantisinin olmaması, %14'ü organik ruhsatlı ilaç ve gübre sıkıntısı ve %7'si de kalite ve verim düşüklüğü olduğu belirtilmiştir.

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin organik tarım yapmanın zorluklarından orta derece önemli olanlara bakıldığında; %24'ü ürünlerin pazar sıkıntısı olması %22'si maliyetlerinden yüksek olması, %21'i organik ruhsatlı ilaç ve gübre sıkıntısı, %21'i ürün fiyat garantisinin olmaması, %5'i kalite ve verim düşüklüğü olduğu belirtilmiştir.

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin organik tarım yapmanın zorluklarından az derece önemli olanlara bakıldığında; %24'ü ürünlerin pazar sıkıntısı olması, %22'si maliyetlerinden yüksek olması %21'i ürün fiyat garantisinin olmaması, %21'i organik ruhsatlı ilaç ve gübre sıkıntısı, , %12'si kalite ve verim düşüklüğü olduğu belirtilmiştir.

Çizelge 5.42. Organik tarım yapmanın zorlukları

Organik tarım yapmanın zorlukları	Çok önemli		Orta derece önemli		Az derece önemli	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ürünlerin Pazar sıkıntısı	36	36.0	16	16.0	24	24.0
Ürünün fiyat garantisinin olmaması	21	21.0	37	37.0	21	21.0
Maliyetlerin yüksek olması	22	22.0	23	23.0	22	22.0
Organik ruhsatlı ilaç ve gübre sıkıntısı	14	14.0	19	19.0	21	21.0
Kalite ve verim düşüklüğü	7	7.0	5	5.0	12	12.0
Toplam	100	100.0	100	100.0	100	100.0

5.2.5. Organik tarım destek ve politikalarından yararlanma durumu

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin organik tarım desteğinden yararlanma durumlarına bakıldığında %38'inin yararlandığı ve %62'sinin yararlanmadığı belirtilmiştir.

Çizelge 5.43. Organik tarım desteği alma durumu

<i>Organik tarım desteği alma durumu</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Evet	38	38,0
Hayır	62	62,0
Toplam	100	100,0

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin organik tarım desteğinden etkilenme durumlarına bakıldığında %63,1'inin organik tarım konusunda cesaretlendiği, %18,4'ünün organik tarım yapma kararını etkilemediği, %15,8'inin organik tarım konusunda olumsuz etkilendiği ve %2,7'sinin diğer unsurlardan etkilendiği belirtilmiştir.

Çizelge 5.44. Organik tarım desteğinin organik tarım yapma kararı üzerine etkisi

<i>Destek alanların etkilenme durumu</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Organik tarım kararını etkilemedi	7	18,4
Organik tarım kararını olumsuz yönde etkiledi	6	15,8
Organik tarım konusunda cesaretlendirdi	24	63,1
Diğer	1	2,7
Toplam	38	100

5.3. Mevcut Politika ve Destekleme Uygulamaları İle İlgili Bulgular

5.3.1. Miktar ve alan olarak mevcut politikalardan yararlanma durumları

Günümüzde Uluslararası tarım politikasında dünyanın ve Türkiye'nin gündemini oldukça etkileyen Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikasının amaçları incelendiğinde; Roma anlaşmasının 39. Maddesinde Ortak Tarım Politikasının amaçları verimliliği artırmak, üretici refahını ve hayat standardını geliştirmek, pazarda istikrar sağlamak, tarımı desteklemek ve tüketici fiyatlarını düzenlemek olarak belirlenmiştir. Diğer taraftan 1958 Strease konferansında sürdürülebilir ve çevreye duyarlı kırsal kalkınma politikalarına dikkat çekilmiştir (Kula, 1994).

Türkiye'deki tarım politikaları incelendiğinde ise AB tarım politikaları ile uyumlu bir şekilde bir taraftan üretim ve verimliliği artıracak diğer taraftan doğal kaynaklar ve çevreyi koruyacak politikalardır. Nitekim Tarım Gıda ve Hayvancılık Bakanlığı'nın günümüzde uyguladığı politikalar hayvancılıkta; sütçü anaç sığırlara 225TL/baş, etçi anaç sığırlara 350TL/baş, anaç mandaya 400TL/baş ve soy kütüğü ilavesine 70TL/baş destek vermektedir. Peyzaj ve süs bitkileri, özel çayır, mera ve orman emvaline 3,1TL/da mazot 4,3TL/da gübre desteği, Hububat, yem bitkileri, baklagiller, yumru bit., sebze meyvede 4,6TL/da mazot, 6tl/da gübre desteği, yağlı tohum ve endüstri bitkisi yetiştiriciliğinde ise 7,5TL/da mazot ve gübre desteği verilmektedir. Toprak analiz desteği olarak 2,5TL/da destek verilmektedir. Bodur meyve fidan türleri ile bahçe tesisi için standart 150TL/da,

sertifikalı ürünler için 350TL/da destek verilmektedir. Fark ödemesi desteği olarak zeytinde 70krş/kg destek verilmektedir. Organik tarım için 70TL/da, iyi tarım uygulamaları için 50TL/da destek verilmektedir (Anonim, 2013c).

İzmir İli Seferihisar İlçesinde organik tarım yapan üreticilerin toplam alan ve toplam hayvan başına kullandıkları destek miktarları Çizelge 5.45.'de verilmiştir. Çizelge 5.45'e göre bölgede 631 baş hayvan ve 394671 da arazi üzerinden 145811.57 TL destek kullanımı olmuştur. Mazot-gübre desteğinden yararlanan üreticilerin ortalama işletme büyüklüğü 86.3 da, ortalama destekleme miktarı 345.0 TL dir. Organik tarım desteğinden yararlanan üreticilerin ortalama işletme büyüklüğü 67.5 da, ortalama destekleme miktarı 2363.4 TL dir. Fark ödemeleri desteğinden yararlanan üreticilerin ortalama işletme büyüklüğü 71.3 da, ortalama destekleme miktarı 35.7 TL dir. Bölgede buna göre %85 oranında üreticinin mazot ve gübreleme desteğinden yararlanılmış olmasının yanında, en fazla destek 89.910,00 TL ile organik tarım desteğinden yararlanmış olduğu belirtilmiştir.

Çizelge 5.45. Alan ve miktar olarak mevcut desteklemelerden faydalanma

<i>Destekler</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Büyüklik (da) (baş)</i>	<i>TL</i>
Hayvancılık desteklemeleri	6	6	631	9200.00
Mazot gübreleme desteği	85	85	7332	29328.00
Toprak analizi desteği	30	30	1583.06	3957.65
Sertifikalı fidan kullanım desteği	4	4	59408	3250.00
Fark ödemeleri desteği	64	64	4560.79	2285.40
Organik tarım desteği	38	38	2566	89810.00
İyi tarım uygulamaları desteği	12	12	319221	7980.52
Toplam				145811.57

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin işletmelerinde kayıt tutma durumlarına bakıldığında %77' sinin herhangi bir kayıt tutmadığı ve %23' ünün kayıt tuttuğu belirtilmiştir.

Çizelge 5.46. İşletmede kayıt tutma durumu

<i>İşletmede Kayıt tutma durumu</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Evet	23	23.0
Hayır	77	77.0
Toplam	100	100.0

Kayıt tuttuğunu belirten 23 kişiden %78.3'ü mali kayıt, %21.7'si ise fiziki kayıtları tuttuğunu belirtmiştir.

Çizelge 5.47. Tutulan kayıt türü

<i>Tutuyorsa ne tür kayıt</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Fiziki kayıtlar	5	21.7
Mali kayıtlar	18	78.3
Toplam	23	100.0

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin çiftlik muhasebe veri ağı desteği hakkında bilgilerinin olup olmadığı durumlarına bakıldığında %94'ünün bilgisi olmadığı ve %6'sının bilgi sahibi olduğu belirtilmiştir.

Çizelge 5.48. Çiftlik muhasebe veri ağı desteği hakkında bilgi durumu

<i>Çiftlik muhasebe veri ağı desteği hakkında bilgi durumu</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Evet	6	6.0
Hayır	94	94.0
Toplam	100	100.0

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin danışmanlık desteği alma durumlarına bakıldığında %87'sinin aldığı ve %13'ünün bu destekten yararlanmadığı belirtilmiştir.

Çizelge 5.49. Danışmanlık desteği alma durumu

<i>Danışmanlık desteği alma durumu</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Evet	87	87.0
Hayır	13	13.0
Toplam	100	100.0

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin danışmanlık desteğinin hangi kaynaktan sağladığına bakıldığında %87,4'ünün tarımsal danışmanlık şirketi elemanından, %5,7'sinin bireysel tarım danışmanından, %5,7'sinin sözleşmeli firmanın elemanı tarafından ve %1,1'inin tarımsal ilaç bayi elemanından danışmanlık desteği aldığı belirtilmiştir.

Çizelge 5.50. Danışmanlık desteğinin alındığı kurum

<i>Danışmanlık desteğini kimden alma durumu</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Tarımsal danışmanlık şirketi elemanından	76	87.4
Bireysel tarım danışmanı	5	5.7
Sözleşme yapılan firma elemanlarından	5	5.7
Tarımsal ilaç bayiden	1	1.1
Toplam	87	100.0

5.3.2. Alınan desteklerin üretim kararını etkileme durumu

Çizelge 5.51.'de üreticilere aldıkları destek miktarlarının üretim kararlarını etkileyip etkilememeye durumları sorulmuştur. Çizelge 5.51'e görüldüğü gibi hayvancılık desteğinden yararlananların %50'si aldıkları destek miktarının üretim kararlarını etkilemediğini ifade ederken, %50'si ise olumlu yönde etkilediğini belirtmiştir. Mazot gübre desteğinden yararlananların %62,4'ünün olumlu etkilendiği, %34,1' inin etkilemediği ve %3,5'i ise olumsuz etkilendiğini ifade etmiştir. Toprak analizi desteğinden yararlananların %60'ı olumlu etkilendiğini, %40' ı ise etkilenmediği belirtmiştir. Sertifikalı fidan desteği alanların tamamının olumlu etkilendiği, fark ödemeleri desteğinden yararlananların %64.1'i olumlu etkilendiği, %34.4'ü etkilenmediği ve %1,5' inin ise olumsuz etkilendiğini ifade etmiştir. Üreticilerden organik tarım desteği alanların %67,7'si olumlu etkilendiğini, %29,4'ü etkilenmediği ve %2,9' unun ise olumsuz etkilendiğini belirtmiştir. Son olarak iyi tarım uygulamaları desteğinden yararlananların %50'si etkilenmezken, %50'si ise olumlu etkilendiği belirtilmiştir.

Çizelge 5.51. Alınan desteklerin üretim kararını etkileme durumu

<i>Destekler</i>	<i>Etkilemiyor</i>		<i>Olumlu etkiliyor</i>		<i>Olumsuz etkiliyor</i>		<i>Toplam</i>	
	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Hayvancılık desteklemeleri	3	50.0	3	50.0			6	100.0
Mazot gübreleme desteği	29	34.1	53	62.4	3	3.5	85	100.0
Toprak analizi desteği	12	40.0	18	60.0			30	100.0
Sertifikalı fidan kullanım desteği			4	100.0			4	100.0
Fark ödemeleri desteği	22	34.4	41	64.1	1	1.5	64	100.0
Organik tarım desteği	10	29.4	23	67.7	1	2.9	34	100.0
İyi tarım uygulamaları desteği	6	50.0	6	50.0			12	100.0

5.3.3. Üreticilerin desteklerden faydalanmama nedenleri

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin desteklerden faydalanmama nedenlerine bakıldığında; hayvancılık desteğinden yararlanmayanların %73.4'ü gerek duymazken, %24.5'i işletmesinin küçük olduğunu, %2.1'i destekten haberi olmadığını, mazot gübre desteğinden yararlanmayanların %86.7'sinin gerek duymazken, %13.3'ünün

destekten haberi olmadığı, toprak analizi desteğinden yararlanmayanların %44.3' ünün gerek duymazken, %24,3'ünün işletmesinin küçük olduğunu, %31,4' ünün haberinin olmadığı gibi nedenlerden dolayı, sertifikalı fidan desteğinden yararlanmayanların %41,7' sinin destekten haberi olmadığı, %31,2' sinin gerek duymadığı, %27,1' inin işletmesinin küçük olduğu gibi nedenlerden dolayı, fark ödemeleri desteğinden yararlanmayanların %41,8 inin diğer (üretim süreci ile başvuru tarihinin çakışması) nedenlerden dolayı, %33,3 ünün gerek duymadığı, %19,4 ünün haberinin olmadığı, %5,5 inin işletmesinin küçük olduğundan dolayı, organik tarım desteği alamayanlarının tamamı geçiş sürecinin tamamlanmaması nedeniyle, iyi tarım uygulamaları desteğinden yararlanmayanların %59' u bu kapsamda üretim yapmadığından %41' i ise gerek duymadığını belirtilmiştir.

Çizelge 5.52. Üreticilerin desteklerden faydalanamama nedenleri

<i>Destekler</i>	<i>İşletmem küçük</i>		<i>Haberim yok</i>		<i>Gerek duyulmuyor</i>		<i>Toplam</i>	
	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Hayvancılık desteklemeleri	23	24.5	2	2.1	69	73.4	94	100.0
Mazot gübreleme desteği			2	13.3	13	86.7	15	100.0
Toprak analizi desteği	17	24.3	22	31.4	31	44.3	70	100.0
Sertifikalı fidan kullanım desteği	26	27.1	40	41.7	30	31.2	96	100.0
Fark ödemeleri desteği	2	5.6	7	19.4	27	75	36	100.0

5.3.4. Üreticilerin desteklemelere genel bakış açıları

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin desteklerin yeterliliğine bakıldığında; hayvancılık desteğinden yararlananların %50 si yeterli, %50si ise yetersiz olduğu, mazot gübre desteğinden yararlananların %60 ı yetersiz, %40 ının yeterli olduğu, toprak analizi desteğinden yararlananların %56,7 si yetersiz, %43,3 ünün yeterli olduğu, sertifikalı fidan desteğinden yararlananların %75 i yetersiz, %25 i ise yeterli olduğu, fark ödemeleri desteğinden yararlananların %56,25 i yetersiz olduğu, %43,75 i yeterli olduğu, organik tarım desteğinden yararlananların %52,94 ü yetersiz olduğu, %47,06 sı ise yeterli olduğu, iyi tarım uygulamaları desteğinden yararlananların %75 i yetersiz olduğu ve %25 i ise yeterli olduğunu belirtilmiştir.

Çizelge 5.53. Üreticilerin mevcut desteklemelere bakış açıları

<i>Destekler</i>	<i>Yeterli</i>		<i>Yetersiz</i>		<i>Toplam</i>	
	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Hayvancılık desteklemeleri	3	50.0	3	50.0	6	100.0
Mazot gübreleme desteği	34	40.0	51	60.0	85	100.0
Toprak analizi desteği	13	43.3	17	56.7	30	100.0
Sertifikalı fidan kullanım desteği	1	25.0	3	75.0	4	100.0
Fark ödemeleri desteği	28	43.8	36	56.3	64	100.0
Organik tarım desteği	16	47.1	18	52.9	34	100.0
İyi tarım uygulamaları desteği	3	25.0	9	75.0	12	100.0

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin devletin verdiği tarımsal desteklerin yeterliliği durumlarına bakıldığında %64 ünün destekleri yeterli bulmadığı ve %36 sının yeterli bulduğu belirtilmiştir.

Çizelge 5.54. Üreticilerin desteklerin yeterliliği konusundaki düşünceleri

<i>Devletin verdiği desteklerin yeterliliği</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Evet	36	36,0
Hayır	64	64,0
Toplam	100	100,0

5.3.5. Desteklemelerden faydalanmada karşılaşılan güçlükler

Araştırma alanı içinde anket yapılan üreticilerin desteklerden faydalanırken karşılaştıkları güçlükler bakıldığında; hayvancılık desteğinden yararlananların %50' si bürokratik süreç, %50' si ise kurum masrafları olduğu, mazot gübre desteğinden yararlananların %58.8' si bürokratik süreç, %28,2' si kurum masrafları ve %12.9' ü desteklerin zamanında yatmadığını, toprak analizi desteğinden yararlananların %80' i bürokratik süreç, %20' si kurum masrafları olduğu, sertifikalı fidan desteğinden yararlananların %75'i bürokratik süreç, %25'i ise kurum masrafları olduğu, fark ödemeleri desteğinden yararlananların %48.4' ü bürokratik süreç, %32.8' i kurum masrafları ve %18.8' i desteklerin zamanında yatmadığını, organik tarım desteğinden yararlananların %55,9' u kurum bürokratik süreç, %32,4' ü kurum masrafları ve %11,8' i desteklerin zamanında yatmadığını, iyi tarım uygulamaları desteğinden yararlananların %75'i bürokratik süreç ve %25'i ise kurum masrafları olduğunu belirtilmiştir.

Çizelge 5.55. Desteklerden faydalanmada karşılaşılan güçlükler

<i>Destekler</i>	<i>Bürokratik süreç</i>		<i>Kurum masrafları</i>		<i>Desteklerin zamanında yatırılmaması</i>		<i>Toplam</i>	
	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>	<i>Sayı</i>	<i>%</i>
Hayvancılık desteklemeleri	3	50.0	3	50.0			6	100.0
Mazot gübreleme desteği	50	58.8	24	28.2	11	12.9	85	100.0
Toprak analizi desteği	24	80.0	6	20.0			30	100.0
Sertifikalı fidan kullanım desteği	3	75.0	1	25.0			4	100.0
Fark ödemeleri desteği	31	48.4	21	32.8	12	18.8	64	100.0
Organik tarım desteği	19	55.9	11	32.4	4	11.8	34	100.0
İyi tarım uygulamaları desteği	9	75.0	3	25.0			12	100.0

5.3.6. Mevcut desteklerden faydalanma durumunu etkileyen faktörlerin analizi

Çalışmada çiftçilerin devlet tarafından verilen danışmanlık desteğinden faydalanma durumlarını etkileyen faktörler Logistik Regresyon Modeli ile analiz edilmiştir. Lojistik Regresyon analizinin kullanım amacı, istatistikte kullanılan diğer model yapılandırma teknikleri ile aynıdır. Modelin amacı en az değişkeni kullanarak en iyi uyuma sahip olacak şekilde bağımlı ile bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi tanımlayabilen ve ekonomik olarak kabul edilebilir bir model kurmaktır (Cankurt, 2008). Modelin bağımlı değişkeni çiftçilerin danışmanlık desteğinden faydalanma durumlarıdır (0:Faydalanmayanlar, 1:Faydalananlar). Bağımlı değişkenin açıklanmasında kullanılan bağımsız değişkenler ise yaş (yıl), eğitim (1:okur-yazar değil, 2:ilkokul, 3:ortaokul, 4:lise, 5:üniversite), arazi (da), internet kullanma durumu (0:kullanmayan, 1:kullanan), örgütlenme durumu (0: üye/ortak olmayan, 1: üye/ortak olan), pazarlama sorunu varlığı (0: sorunu olmayan, 1:sorunu olan), desteklerin yeterliliğidir (0: yeterli değil, 1:yeterli). Likelihood ratio testi modelin istatistiki olarak geçerli olduğunu göstermektedir ($X^2:26.7882$, $p:0.0004$).

Analiz sonucuna göre çiftçilerin danışmanlık desteğinden faydalanmalarında etkili olan beş faktör bulunmaktadır. Çiftçilerin yaş seviyelerinin on yıl artması danışmanlık desteğinden yararlanma eğilimini %42 artırmaktadır. Başka bir deyişle genç çiftçiler yaşlı çiftçilere göre tarımsal konularda ziraat mühendislerine daha az danışmaktadır. Arazi büyüklüğünün yüz dekar artması danışmanlık desteğinden yararlanma eğilimini %6,3 azaltmaktadır. Diğer bir ifadeyle arazi miktarı az olanlar daha fazla danışmanlık desteği almaktadır. Tarımsal bilgiye ulaşmada internetten faydalananların danışmanlık desteği alma eğilimleri internet kullanmayanlara göre %7 daha fazla bulunmuştur.

Tarımsal örgütlere üye/ortak olan çiftçiler danışmanlık desteğinden faydalanmama ve tarımsal örgütlere üye/ortak olmayan çiftçiler danışmanlık desteğinden faydalanma eğilimindedirler. Ürünlerini pazarlamada sorun yaşayanların danışmanlık desteğinden yararlanma eğilimi %10 azalmaktadır.

Çizelge 5.56. Danışmanlık desteğinden faydalanma durumunun logistik regresyon yöntemiyle analizi

	<i>Sabit</i>	<i>Std. Hata</i>	<i>p-değeri</i>	<i>Eğim</i>
Sabit	2.8613	3.88337	0.46124	
Yaş	0.973679	0.516011	0.05917*	0.0426677
Eğitim	0.619051	0.540058	0.25168	0.0271275
Arazi	-0.0144457	0.00877931	0.09988*	-0.000633027
İnternet kullanımı	1.60384	0.815352	0.04918**	0.0702821
Örgütlenme durumu	-1.9726	1.14339	0.08449*	-0.0864414
Pazarlama sorunu varlığı	-2.2959	0.834559	0.00594***	-0.100609
Desteklerin yeterliliği	0.0140969	0.813769	0.98618	0.000617739

Chi-square(7) = 26.7882 [0.0004]

Çalışmada çiftçilerin devlet tarafından verilen fark ödeme desteğinden faydalanma durumlarını etkileyen faktörler Logistik Regresyon Modeli ile analiz edilmiştir. Modelin bağımlı değişkeni çiftçilerin fark ödeme desteğinden faydalanma durumlarıdır (0:Faydalanmayanlar, 1:Faydalananlar). Bağımlı değişkenin açıklanmasında kullanılan bağımsız değişkenler ise yaş (yıl), eğitim (1:okur-yazar değil, 2:ilkokul, 3:ortaokul, 4:lise, 5:üniversite), çiftçilik deneyimi (yıl), arazi miktarı (da), tarımsal gelir düzeyi (TL/yıl), tarımsal kredi kullanma durumu (0:kullanmayan, 1:kullanan), tarım dışı gelir varlığı (0:yok, 1:var), gazete okuma durumu (0: okumayan, 1: okuyan), tarım programlarını izleme (0:izlemeyen, 1:izleyen), internet kullanma durumu (0:kullanmayan, 1:kullanan), örgütlenme durumu (0: üye/ortak olmayan, 1: üye/ortak olan), pazarlama sorunu varlığı (0: sorunu olmayan, 1:sorunu olan), desteklerin yeterliliğidir (0: yeterli değil, 1: yeterli).

Likelihood ratio testi modelin istatistiki olarak geçerli olduğunu göstermektedir (X^2 :31.6489, p:0.0027). Analiz sonucuna göre çiftçilerin fark ödeme desteğinden faydalanmalarında etkili olan üç faktör bulunmaktadır.

Çiftçilerin tarımsal faaliyetleri için tarımsal kredi kullanmaları fark ödeme desteğinden yararlanma eğilimini % 40 azalmaktadır.

Çiftçilerden tarımsal örgütlere üye yâda ortak olanların fark ödeme desteğinden faydalanma eğilimleri %24 azalmaktadır. Başka bir deyişle tarımsal örgütlere üye/ortak

olmayanlar fark ödeme desteğinden faydalanma eğilimindedirler.

Devlet tarafından verilen tarımsal desteklerin yeterli olmadığını düşünenler fark ödeme desteğinden faydalanan kişilerdir.

Çizelge 5.57. Fark ödeme desteğinden faydalanma durumunun log. regresyon yöntemiyle analizi

	<i>Sabit</i>	<i>Std. Hata</i>	<i>p-değeri</i>	<i>Eğim</i>
Sabit	7.59867	3.98272	0.05640	
Yaş	-0.318358	0.450349	0.47962	-0.0665635
Eğitim	0.139784	0.396658	0.72454	0.0292265
Deneyim	0.00911755	0.0336969	0.78672	0.00190633
Arazi	-0.00651952	0.00653951	0.31879	-0.00136313
Gelir	0.280368	0.269448	0.29809	0.0586203
Kredi kullanma	-1.95625	0.638444	0.00218***	-0.40902
Ek gelir	0.523766	0.568265	0.35669	0.109511
Gazete okuma	0.205834	0.741235	0.78125	0.0430366
Tarım prog. İzleme	-1.08344	1.03737	0.29630	-0.22653
İnternet kullanımı	0.837164	0.574774	0.14525	0.175037
Örgütlenme durumu	-1.16762	0.592517	0.04877**	-0.24413
Pazarlama durumu	-0.449008	0.549325	0.41371	-0.0938803
Desteklerin yeterliliği	-1.44627	0.63468	0.02268**	-0.302391

Chi-square(13) = 31.6489 [0.0027]

Çalışmada çiftçilerin devlet tarafından verilen mazot gübre desteğinden faydalanma durumlarını etkileyen faktörler Logistik Regresyon Modeli ile analiz edilmiştir. Modelin bağımlı değişkeni çiftçilerin mazot gübre desteğinden faydalanma durumlarıdır (0:faydalanmayanlar, 1:faydalananlar). Bağımlı değişkenin açıklanmasında kullanılan bağımsız değişkenler ise eğitim (1:okur-yazar değil, 2:ilkokul, 3:ortaokul, 4:lise, 5:üniversite), çiftçilik deneyimi (yıl), arazi miktarı (da), tarımsal kredi kullanma durumu (0:kullanmayan, 1:kullanan), tarım dışı gelir varlığı (0:yok, 1:var), internet kullanma durumu (0:kullanmayan, 1:kullanan), örgütlenme durumu (0: üye olmayan, 1: üye olan), pazarlama sorunu varlığı (0: sorunu olmayan, 1:sorunu olan), desteklerin yeterliliğidir (0: yeterli değil, 1:yeterli).

Likelihood ratio testi modelin istatistiki olarak geçerli olduğunu göstermektedir (X^2 :23.2356, p :0.0057). Analiz sonucuna göre çiftçilerin mazot gübre desteğinden faydalanmalarında etkili olan üç faktör bulunmaktadır.

Tarımsal kredi kullanımı mazot gübre desteğinden yararlanma eğilimini %13 azaltmaktadır. Başka bir deyişle tarımsal kredi kullanmayanlar mazot gübre desteğinden faydalanma eğilimindedirler.

İnternet kullanabilme durumu mazot gübre desteği kullanım eğilimini %9 arttırmaktadır. İnternet kullanımının artması ile destekleme miktarları ve başvuru koşullarıyla ilgili daha net bilgiye ulaşılabilmektedir.

İlave olarak devlet tarafından verilen tarımsal desteklerin yeterli olmadığını düşünenler mazot gübre desteğinden faydalanan kişilerdir.

Çizelge 5.58. Mazot gübre desteğinden faydalanma durumunun log. regresyon yöntemiyle analizi

	<i>Sabit</i>	<i>Std. Hata</i>	<i>p-değeri</i>	<i>Eğim</i>
Sabit	9.02245	4.44213	0.04224	
Eğitim	0.288458	0.521089	0.57987	0.0185665
Deneyim	-0.000475197	0.039076	0.99030	-3.0586e-05
Arazi	-0.000357995	0.00843418	0.96614	-2.30423e-05
Kredi kullanma	-2.05148	0.932162	0.02775**	-0.132043
Ek gelir	-0.965045	0.800933	0.22824	-0.0621149
İnternet kullanma	1.53254	0.7324	0.03639**	0.0986417
Örgütlenme durumu	-1.28594	0.909604	0.15744	-0.0827691
Pazarlama durumu	-0.104029	0.736088	0.88761	-0.00669578
Desteklerin yeterliliği	-1.63464	0.88091	0.06351*	-0.105213

Chi-square(9) = 23.2356 [0.0057]

Çalışmada çiftçilerin devlet tarafından verilen organik tarım desteğinden faydalanma durumlarını etkileyen faktörler Logistik Regresyon Modeli ile analiz edilmiştir. Modelin bağımlı değişkeni çiftçilerin organik tarım desteğinden faydalanma durumlarıdır (0:faydalanmayanlar, 1:faydalananlar). Bağımlı değişkenin açıklanmasında kullanılan bağımsız değişkenler ise eğitim (1:okur-yazar değil, 2:ilkokul, 3:ortaokul, 4:lise, 5:üniversite), çiftçilik deneyimi (yıl), arazi miktarı (da), tarımsal kredi kullanma durumu (0:kullanmayan, 1:kullanan), tarım dışı gelir varlığı (0:yok, 1:var), tarım programlarını izleme (0:izlemeyen, 1:izleyen), internet kullanma durumu (0:kullanmayan, 1:kullanan), örgütlenme durumu (0:üye olmayan, 1:üye olan), pazarlama sorunu varlığı (0: sorunu olmayan, 1:sorunu olan), desteklerin yeterliliğidir (0: yeterli değil, 1:yeterli). Likelihood ratio testi modelin istatistiki olarak geçerli olduğunu göstermektedir ($X^2:17.8489$, $p:0.0576$). Analiz sonucuna göre çiftçilerin organik tarım desteğinden faydalanmalarında etkili olan iki faktör bulunmaktadır.

Eğitim seviyesi arttıkça organik tarım desteğinden faydalanma eğilimi %12 artmaktadır. Arazi miktarının 100 dekar artması ise organik tarım desteğinden faydalanma eğilimini % 2.4 arttırmaktadır.

Çizelge 5.59. Organik tarım desteğinden faydalanma durumunun log. regresyon yöntemiyle analizi

	<i>Sabit</i>	<i>Std. Hata</i>	<i>p-değeri</i>	<i>Eğim</i>
Sabit	-2.40664	3.0382	0.42829	
Eğitim	0.600418	0.34658	0.08320*	0.129725
Deneyim	0.0265714	0.0260184	0.30713	0.00574097
Arazi	0.01141	0.00559117	0.04128**	0.00246523
Kredi kullanma	-0.325748	0.516611	0.52834	-0.0703806
Ek gelir	-0.500341	0.514689	0.33099	-0.108103
Tarım prog. İzleme	0.671218	1.0097	0.50620	0.145022
İnternet kullanımı	0.411127	0.53435	0.44166	0.0888276
Örgütlenme durumu	-0.701727	0.510461	0.16923	-0.151614
Pazarlama durumu	0.0780871	0.551574	0.88742	0.0168714
Desteklerin yeterliliği	-0.222482	0.512341	0.66411	-0.0480692

Chi-square(10) = 17.8489 [0.0576]

Çalışmada çiftçilerin devlet tarafından verilen toprak analizi desteğinden faydalanma durumlarını etkileyen faktörler Logistik Regresyon Modeli ile analiz edilmiştir. Modelin bağımlı değişkeni çiftçilerin toprak analizi desteğinden faydalanma durumlarıdır (0:faydalanmayanlar, 1:faydalananlar). Bağımlı değişkenin açıklanmasında kullanılan bağımsız değişkenler ise yaş (yıl), arazi miktarı (da), internet kullanma durumu (0:kullanmayan, 1:kullanan), tarım programlarını izleme durumudur (0: izlemeyen, 1: izleyen).

Likelihood ratio testi modelin istatistiki olarak geçerli olduğunu göstermektedir (X^2 :12.7922, p :0.0123). Analiz sonucuna göre çiftçilerin toprak analizi desteğinden faydalanmalarında etkili olan iki faktör bulunmaktadır. Yaş durumu arttıkça toprak analizi desteğinden yararlanma eğilimi %17 artmaktadır. İnternet kullanımının etkisiyle toprak analizi desteğinden yararlanma eğilimi %17 azalmaktadır.

Çizelge 5.60. Toprak analizi desteğinden faydalanma durumunun log. regresyon yöntemiyle analizi

	<i>Sabit</i>	<i>Std. Hata</i>	<i>p-değeri</i>	<i>Eğim</i>
Sabit	-2.96923	1.68866	0.07869	
Yaş	0.863423	0.336016	0.01018**	0.170234
Arazi	0.00710195	0.00500186	0.15565	0.00140023
İnternet kullanımı	-0.906264	0.492966	0.06600*	-0.17868
Tarım prog. İzleme	0.386619	0.933632	0.67880	0.0762263

Chi-square(4) = 12.7922 [0.0123]

BÖLÜM 6

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmada İzmir İli Seferihisar İlçesinde organik tarım yapan üreticilerin mevcut tarım politikalarından faydalanma düzeylerini etkileyen faktörlerin analiz edilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örnekleme tam sayım yöntemiyle belirlenmiş İlçede organik tarım yapan 141 üreticiden ulaşılabilen 100 tanesi ile yüz yüze anketler yapılmıştır. Anketlerde öncelikle üreticilerin kişisel potansiyelleri ve işletme yapılarını ortaya koymak amacıyla yaş, eğitim, tecrübe, arazi yapısı, gelir ve kredi kullanma durumu, bitkisel ve hayvansal üretim deseni gibi göstergeler ortaya koyulmak amacıyla sorular sorulmuştur. Daha sonra işletmenin organik tarım yapma kararı ve organik tarım yaparken karşılaştıkları güçlükler tespit edilmiştir. Ayrıca üreticilerin pazarlama yapıları pazarlamada karşılaşılan güçlükler ve örgütlenme sorunları tespit edilmiştir. En son olarak üreticilerin mevcut tarım politikaları hakkındaki bakış açıları bu politikalardan faydalanma düzeyleri ve bu düzeyleri etkileyen faktörlerin analiz etmek amacıyla regresyon analizleri yapılmıştır.

Anket sonuçlarına göre elde edilen bulgular incelendiğinde; üreticilerin büyük çoğunluğu 30 ile 50 yaş arasında olup (%62), eğitim olarak çoğunluğu ilk okul mezunudur (%72). Yine üreticilerin büyük çoğunluğu 30 yıl üzerinde üretici tecrübesine sahiptir. Toplam işlenen arazi miktarı bakımından üreticilerin %35'i 50-100 dekar arasında işletmeye sahiptir. Araştırma bölgesinde konvansiyel üretimde en yaygın ürünler üzüm (%53) ve mandalınadır (%33). Organik tarımda ise dekar olarak en fazla payı zeytin (%98) ve üzüm (%2) almaktadır. Anket yapılan üreticilerin %42'si hayvancılık yaptığını ifade etmiş olup, mevcut hayvan varlığı içerisinde ilk sırada süt sığırtı (%35.7) ikinci sırada ise koyun sayısı gelmektedir (%31). Üreticilerin eğitim ve bilinç seviyesini ölçmek için sorulan sorularda %42'si tarımsal üretimle ilgili herhangi bir konuda eğitim aldığını, %14'ü bilimsel toplantılara katıldığını, %54'ü ayda en az bir kere uzmanlarla görüşüğünü ifade etmiştir. Üreticilerin gelir düzeyleri incelendiğinde %71'i gelir seviyelerinin 10000 ile 30000TL arasında olduğunu belirtmiş %45'i ise tarım dışı gelire sahip olduğunu ifade etmiştir. Yine üreticilerin %45'i çoğunlukla banka kredisi olmak üzere kredi kullandığını, %42'si ise gelecekte de kullanacağını ifade etmiştir.

Üreticilerin %70'i pazarlama konusunda sorunları olduğunu ifade ederken pazarlama kanallarının yetersizliği ve fiyatların düşüklüğü en önemli pazarlama sorunu olarak belirtilmiştir.

Anket yapılan üreticilerin %39'u herhangi bir üretici örgütüne üye olduğunu ifade etmiş, üye olma sebebinin de pazarlama kolaylığı ve fiyat garantisi olarak ifade etmiştir. Üretici örgütüne üye olmayan üreticiler güvensizlik ve daha önce zarar görme nedeni ile üye olmadıklarını belirtmiştir.

Üreticilerin organik tarıma geçme kararı %46'sı bu kararı tarım danışmanın etkisiyle verdiğini açıklamıştır. Üretim şeklini değiştirmede etkili faktörden en önemlisi doğaya yararlı bir üretim şekli olması saptanmıştır. Üretici pazarına yakın olmak ve ürün satış fiyatlarının daha yüksek olması da diğer önemli faktörlerdendir. Üreticilerin %38'i organik tarım desteğinden faydalandığını ifade etmiş, verilen desteklerin onları organik tarım yapma konusunda cesaretlendirdiğini belirtmişlerdir.

Üreticilerin genel tarım politikalarından faydalanma durumları incelendiğinde toplam tarımsal desteklerde en fazla payın organik tarım destekleri olduğu ikinci sırada ise mazot ve gübre desteğinin aldığı ifade edilmiştir.

Üreticilerin, destekleme politikalarından yararlanma düzeyinin ölçülmesi için yapılan anket çalışması sonucunda, desteklemelerden yararlananların yarısından fazlası destekleme miktarlarının düşük olduğunu belirtmişlerdir. Üreticilerin desteklemelerden yararlanmada karşılaşmış olduğu en büyük sorunun bürokratik işlemler olduğu saptanmıştır. Uygulanan destekleme politikalarından üretim kararını en olumlu etkileyen politika organik tarım desteklemesi olup, fark ödeme sistemi, mazot ve gübre desteği bunu takip etmektedir.

Mevcut politikalardan fark ödeme sistemi, mazot gübre desteği, organik tarım desteği ve toprak analiz desteğinden faydalanma düzeylerini etkileyen faktörlerin analizi için regresyon analizleri yapılmıştır. Analiz sonuçlarında eğitim, yaş, tarımsal kredi kullanımı, örgütlenme durumu, tarımsal desteklerin yeterli bulunup bulunmama durumu ve internet kullanımı gibi faktörlerin etkili olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda elde edilen sonuçlardan yola çıkılarak; organik tarımla ilgili bilinç düzeyi, arazi büyüklüğü ve gelir seviyesindeki avantajlar dikkate alındığında bölgede organik tarım yapılması üreticiye çeşitli avantajlar sağlayacak niteliktedir. Dolayısıyla öncelikle bu bölgedeki üreticilere organik tarımın karlı olduğu çeşitli eğitim ve yayım programlarıyla benimsetilmeli, genç üreticilerin dikkati bu konuya çekilmelidir. Şu anda alan bazlı destek şeklinde dekara 70 Lira olarak verilen organik tarım destekleri ile birlikte sertifikasyon aşaması içinde çeşitli destekleme sistemleri geliştirilmelidir. Organik tarım üreticilerinin

örgütlenerek hazırladıkları projeler kapsamında grup sertifikasyon sistemine geçmesi sağlanmalıdır.

Diğer taraftan organik tarımda üretim kadar tüketim açısından yetersizlikleri de dikkate alarak bir taraftan yurt içi talebi geliştirecek, diğer taraftan ihracatı geliştirecek politikalar uygulanmalıdır.

Bu konuda tüketicinin organik ürün pahalıdır algısını kıracak ve daha kolay ulaşabileceği pazarlama teknikleri ve pazar yerleri geliştirilmelidir.

Genel tarım politikalarının başarısı açısından bakıldığında ise destekleme sistemindeki bürokratik yoğunluğun azaltılması ve üreticinin desteklere daha kolay ulaşması sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Abay C., Sayan S., Miran B., Bayaner A., 2001. Türkiye'deki Tarımsal Destek Harcamalarının Enflasyonist Etkilerinin Ekonometrik Analizi. *TEAE Yayınları*, Ankara, 71.
- Akgüngör S., Miran B., Abay C., 2010. Consumer Willingness to Pay for Organic Food in Urban Turkey. *Journal of International Food & Agribusiness Marketing* 14 (15): 299-313.
- Aksoy U., Altındışli A., 2010. Organik Tarımın Dünya'da ve Türkiye'deki Durumu. VII. *Türkiye Ziraat Mühendisliği Teknik Kongresi*, Ankara. 213-215.
- Anonim, 1979. 4. Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979-1983), Ankara. <http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalkinma%20Planlar/Attachments/6/plan4.pdf> (Erişim:12.07.2013)
- Anonim, 2005. Organik Tarımın Esasları ve Uygulamasına İlişkin Yönetmelik, 10.06.2005 Tarih, 25841 Sayılı Resmi Gazete.
- Anonim, 2006a. Tarım Kanunu, 18.04.2006 Tarih, 5488 Sayılı Resmi Gazete.
- Anonim, 2006b. Seferihisar, İzmir Ticaret Odası Yayınları, s:845, İzmir.
- Anonim, 2010a. Türkiye Ziraat Odaları Birliği Zirai ve İktisadi Raporu (2007-2010), Ankara.
- Anonim, 2010b. Bir Yerel Kalkınma Modeli: Cittáslow ve Seferihisar Üzerine Değerlendirmeler, http://www.bagimsizsosyalbilimciler.org/Yazilar_Uye/SahinTem10.pdf (Erişim: 12 Şubat 2014).
- Anonim, 2010c. Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik,18.08.2010 Tarih, 27676 Sayılı Resmi Gazete.
- Anonim, 2013a. Uluslararası Ekolojik Tarım Hareketleri Federasyonu (IFAOM) [http://www.tarimziraat.com/tarim_sozlugu/uluslararasi_ekolojik_tarim_hareketleri_federasyonu_ifaom_nedir/](http://www.tarimziraat.com/tarim_sozlugu/uluslararasi_ekolojik_tarim_hareketleri_federasyonu_ifaom/uluslararasi_ekolojik_tarim_hareketleri_federasyonu_ifaom_nedir/) (Erişim:10 Nisan 2014).
- Anonim, 2013b. Tarım Gıda ve Hayvancılık Bakanlığı İstatistikler, <http://izmir.tarim.gov.tr/Belgeler/2013%20tar%20C4%B1msal%20veriler/%20C3%87i zelge%208-Genel%20Arazi%20Da%20C4%9F%20C4%B1%20C4%B1m%20C4%B1.xls> (Erişim: 02.12.2014).
- Anonim, 2013c. Tarım Gıda ve Hayvancılık Bakanlığı Verileri <http://www.tarim.gov.tr/Konular/Tarimsal-Destekler?Ziyaretci=Ciftci>

(Erişim tarihi:12.04.2014)

- Anonim, 2013d. İlçe Tarım Müdürlüğü İstatistik Verileri, Seferihisar, 2013.
- Anonim, 2014a. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Desteklemeler, <http://www.tarim.gov.tr/Sayfalar/Icerikler.aspx?rid=481&NodeValue=481&KonuId=481&zGroup=0&ListName=Icerikler> (Erişim: 05 Mart 2014).
- Anonim, 2014e. Bağkur Emeklilik, <http://bagkuremeklilik.com/bakur-emeklilik/462-tarim-bagkur-nedir.html> (Erişim: 07 Ağustos 2014).
- Atak Ş., Tan S., Şengül Ü., 2014. Türkiye’de Organik Tarım Potansiyelinin Kırsal Kalkınmadaki Rolü: Gökçeada Örneği. *Uluslararası Avrasya Ekonomileri Konferansı*, Makedonya.
- Atak Ş., Bek. N., 2015. Kamu Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması Sürecinde Mahalle Yönetimlerinde Değişim. *İdari ve Mali Açından Türkiye’de Yerel Yönetimler*. Antalya. 181.
- Bakırcı M., 2005. Türkiye’de Organik Tarımın Geleceği ve Türkiye–AB Tarım Müzakerelerine Etkisi. *İ. Ü. Ed. Fak. Coğ. Derg.*, İstanbul, (13): 67-83.
- Bayaner A., Kıymaz T., Miran B., 2012. Kırsal Kalkınmaya Dönük Kamu Politikaları: Tarımsal Transferler Örneği. *10. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi*, Konya, 1: 95-102.
- Bozoğlu M., Eroğlu N. A., 2012. Farklı Politika Dönemlerinde Türkiye’nin Tarımsal Verimlilik, Etkinlik ve Teknolojisinin Analizi. *10. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi*, Konya, 2: (113-120).
- Cankurt M., 2008. Aydın Yöresinde Çiftçilerin Traktör Talebi, Kullanım Memnuniyeti ve Satın Alma Davranışlarının Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi. Ege Üniversitesi, İzmir.
- Civan A., 2010. Türkiye’de Tarımsal Destek Politikaları. *DEÜ İkt. ve İdr. Bil. Fak. Derg.*, İzmir, 1: (127-146).
- Çakmak E. H., Akder A. H., 2005. *DTÖ ve AB’deki Gelişmeler Işığında 21. Yüzyılda Türk Tarımı*. TÜSİAD Yay., İstanbul, 6: 397.
- Demiryürek K., 2000. The Analysis of Information Systems for Organic and Conventional Hazelnut Producers in Three Villages of the Black Sea Region. PhD Thesis. Reading: The University of Reading, UK.
- Demiryürek, K., 2004, Dünya’ da ve Türkiye’ de Organik Tarım. *Harran Üniversitesi Zir. Fak. Derg.*, Şanlıurfa, (8): 63-71.
- Dernek Z., 2006. Cumhuriyet’in Kuruluşundan Günümüze Tarımsal Gelişmeler. *Süleyman Demirel Üniversitesi Zir. Fak. Derg.*, Isparta, (1): 1-12.

- Dolun L.,2003. *Organik Tarım*, Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. Yay., Ankara.
- Engindeniz S., Adanacıoğlu H., Coşar G. Ö.,2012. Dünyada ve Türkiye’de Organik Tarımın Kırsal Kalkınmaya Etkilerinin Değerlendirilmesi. *10. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi*, Konya, (1): 245-253.
- Eraktan G., 1989. Tarım Politikası. *Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları*, Ankara, (1163).
- Gaytancıoğlu O., 2009. Türkiye’de ve Dünyada Tarımsal Destekleme Politikası. *İstanbul Ticaret Odası Yayınları*, İstanbul, (14).
- Gujarati D. N., 1995. *Basic Econometrics*. McGraw –Hill Inc., Int. Eds. 3. ed., İstanbul.
- Gülçubuk B., 2010. Kırsal Kalkınma ve Organik Tarım. *Türkiye IV. Organik Tarım Sempozyumu*, Erzurum, 25.
- Günden C., Türkekul B., Miran B., Abay C., Akgüngör S., 2010. Consumer Preferences for Purchase Places of Organic Fruits and Vegetables in Turkey. *Journal of Food, Agriculture & Environment*. Vol.8 (1): 144-149.
- İnal M. E., Topuz D., Uçan O., 2006. Doğrusal Olasılık ve Logit Modelleri ile Parametre Tahmini. *Sosyo Ekonomi*, 2, 060-106.
- İpek S., Çil G. Y., 2010. Uluslararası Ticari Boyutuyla Organik Tarım ve Devlet Destekleri. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, Çanakkale, (5): 135-161.
- Kamacı A., 2006. Türkiye’de Tarımsal Destekleme Politikalarının Etkinliği Ve Otp’ ye Uyum Analizi (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 12.
- Kaman H.C.,1997. Türkiye’de Tarım Politikaları(1928-1938). Doktora Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kandemir O., 2011. Tarımsal Destekleme Politikalarının Kırsal Kalkınmaya Etkisi. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, Kastamonu, (3): 103-113.
- Kayam M.C.,1997. Türkiye’de Tarım Politikaları (1928-1938). Doktora Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Köksal Ö., 2009. Organik Zeytin Yetiştiriciliğine Karar Verme Davranışı Üzerinde Etkili Olan Faktörlerin Analizi. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kula E., 1994. *Economics of Natural Resources the Environment and Policies*. London, p:127.
- Ören M. N., 1998. Cumhuriyet Dönemi Tarım Politikaları, Cumhuriyetin 75.Yılında Türkiye Tarımı Sempozyumu, Ankara.

- Ören M. N., Demirdöğen A., Alemdar T., 2012. Türkiye’de Tarım Politikaları Kapsamında Sağlanan Destekler ve Kırsal Yoksulluk. *10. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi*, Konya, (1): 85-94.
- Özdamar K., 1999. Paket Programlarla İstatistiksel Veri Analizi. Eskişehir, (1).
- Özdamar K., 2013. Paket Programları İle İstatistiksel Veri Analizi. Nisan Kitabevi. S: 551.
- Ruttan V. W., 1993. *Agriculture Environment & Health, Sustainable Development in the 21st Century*. University Minnesota Press, London, p:7.
- Sayın C., 2002. Avrupa Birliği’nde Organik Tarıma Yönelik Politikalar. *Akdeniz Üniversitesi Zir. Fak. Derg.*, Antalya (15): 31-38.
- Songül D., 2010. Avrupa Birliği ve Türkiye’de Uygulanan Tarımsal Destekleme Politikaları. Yüksek Lisans Tezi. Harran Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Şanlıurfa.
- Sümer M. E., 1948. Yurdumuzun Zirai Kalkınması. *Tarım Bakanlığı Derg.*, Ankara, (10):4.
- Süngütay V., A., 2010. Ekolojik Pazar ve Ekolojik Tüketici. *Türkiye IV. Organik Tarım Sempozyumu*, Erzurum, (1).
- Sterner T., 2003. *Policy Instruments for Environmental and Natural Resource Management*. Stockholm p:390.
- Şener S., 2004. İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Türkiye’de Tarım Politikası Arayışları. *Kocaeli Üniversitesi SBE Dergisi*, İzmit, (7): 73.
- Tan S., Kumuk T., Savran F., Everest B., 2010. Türkiye’de 2000 Yılı Sonrası Uygulanan Tarım Politikaları: Tarım Reformu Uygulama Projesi – ARIP. *Türkiye IX. Tarım Ekonomi Kongresi*, Şanlıurfa, s: 353-372.
- Tan S., Ortan Ü., Everest B., 2014. Uygulamada Olan Tarım Politikaları Kapsamında Çanakkale’nin Mevcut Durumunun İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma. *ÇOMÜ Ziraat Fak. Derg.*, Çanakkale, (2).
- Tietenberg T., 2002. *Environmental and Natural Resource Economics*. p:590, USA.
- Tietenberg T., Lewis L., 2010. *Environmental Economics & Policy*. p:225, USA.
- Topuz H., 2007. Cumhuriyet Dönemi Ekonomisinde Tarımsal Yapının İncelenmesi(1923-1950). *SDÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fak. Derg.*, Isparta (3): 367-380.
- Türkekul B., Abay C., 2014. Dünya Tarım Ürünleri Piyasalarının Değişen Dinamikleri ve Türkiye'nin Rekabet Gücü. *11. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi*, Samsun, (1695).
- Yalçınkaya N., Yalçınkaya M., H., Çılbant Ç., 2006. Avrupa Birliğine Yönelik Düzenlemeler Çerçevesinde Türk Tarım Politikaları ve Sektörün Geleceği Üzerine Etkisi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, Manisa, (2).

- Yapar S., 2005. Türkiye'de Tarımsal Ekonomi ve Desteklememe Politikasının Bir Aracı Olarak Doğrudan Gelir Desteği Sistemi. *Selçuk Üniversitesi Karaman İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Konya, (2): 21-36.
- Yavuz F., 2000. Türkiye'de Tarım Politikası. Atatürk Üniversitesi Zir. Fak. Derg., Erzurum, s: 9-22.
- Yavuz F., 2001. Tarım Politikası II Genel Politikalar ve Uluslararası Tarım Ticareti. *Atatürk Üniversitesi Zir. Fak. Ders Yay*, Erzurum, (186).
- Yavuz F., 2005. Türkiye'de Tarım. *Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Raporu*, Ankara.
- Yavuz F., 2012. Dünyadaki Eğilimler Işığında Türkiye Tarımsal Destekleme Politikalarının Değerlendirilmesi. *10. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi*, Konya, (1): 166-173.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : UĞUR ŞİMDİ

Doğum Yeri : İZMİR

Doğum Tarihi : 23.06.1988

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğrenimi : ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
ZİRAAT FAKÜLTESİ

Yüksek Lisans Öğrenimi :

Bildiği Yabancı Diller : İNGİLİZCE-ARAPÇA

BİLİMSEL FAALİYETLERİ

- a) Yayınlar -SCI -Diğer
- b) Bildiriler -Uluslararası -Ulusal
- c) Katıldığı Projeler

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurumlar ve Yıl : Tardanış Teknik Tarım Danışmanlık Müh. Tem. Hiz. San. Ltd
Şti 2010-2014.

Ekolojik Tarım Kontrol Organizasyonu Ltd. Şti 2015-...

İLETİŞİM

E-posta Adresi: ugur_simdi@hotmail.com